

Muzejní noviny

Okresní muzeum a galerie Jičín

Cena 10 Kč

říjen 1998

MIMOŘÁDNÉ ČÍSLO VĚNOVANÉ 80. VÝROČÍ VZNIKU SAMOSTATNÉHO ČESKOSLOVENSKÉHO STÁTU

Záznamy a úryvky z kronik měst a obcí: Brada, Butoves, Heřmanice, Hořice, Chomutice, Jičín, Kněžnice, Lány, Libáň, Libuň, Malechovice, Markvartice, Miletín, Milovice, Mla-

dějov, Nová Paka, Nové Smrkovice, Podhorní Újezd, Radim, Rožkopov, Rytířova Lhota, Sobčice, Údrnice, Ůlibice, Ústí u Staré Paky, Vojice, Vrchovina, Železnice

Osmdesát let znamená téměř celý lidský život. V měřítku dějin je to však jen nepatrný časový interval. Malý stát uprostřed Evropy prožil za toto období historii více než bohatou.

Vraťme se tedy společně na počátek století, k té velké světové válce, která tenkrát ještě neměla pořadové číslo a která značně změnila mapu budoucí Evropy.

První dny samostatné Československé republiky byly zároveň prvními dny tolik očekávaného míru. Dny plné radosti, oslav a víry v lepší budoucnost v novém státě Čechů a Slováků. Byla to však svoboda vykoupená životy všech, jejichž jména jsou vyryta na pomnicích a pamětních deskách téměř v každé obci.

V překotném tempu současného života často přejdeme lhostejně kolem, mnohdy ani neví, že se v obci pomník nachází. Domníváme se, že oslavy vzniku samostatného státu jsou také příležitostí k zastavení se a zamyšlení.

Letošním zvláštním číslem Muzejních novin chceme přiblížit život měst a vesnic jičínského okresu během války a průběh oslav 28. října 1918 tak, jak jej viděli a zaznamenali místní kronikáři a pamětníci. Úryvky z kronik, dokumentující a evokující atmosféru tehdejší doby uvádíme v původní podobě. V neobvykle rozsáhlé fotografické příloze jsme se pokusili shromáždit, zdokumentovat a zveřejnit co nejvíce pomníků padlým z 1. světové války v našem okrese. Omlouváme se všem obcím, které jsme nestačili navštívit. Budeme vděční, jestliže naši dokumentaci doplníte fotografií a popisem pomníku, který v naší sbírce není zachycen. Há

PROČ VZNIKL... ROBERT KVAČEK

V české národní společnosti dotvořené koncem 19. století do vyspělé podoby se však stále zřetelněji šířily opoziční protirakouské pocity. Formovaly je nacionalistické názory, od 80. let živěné národnostními německo-českými rozpory a střety. Své antirakouství prožívali opoziční Češi většinou bezproblémově, jejich národní víra byla sebevědomá, zdůrazňovala vlastní sílu a schopnosti. Přesto byla ještě v roce 1914 myšlenka na brzký národní stát považována za iluzi nebo utopii. Když ji na svém květnovém sjezdu vyslovila nevelká státo-

právně pokroková strana, dočkala se mlčení i úsměšků.

Vzápětí vypukla světová válka a stvořila i v Rakousku novou situaci. Válečné vítězství mělo Rakousko proměnit v německé Rakousko a začlenit je do rozmáhlé německé střední Evropy. Ztracely se české naděje na jeho další demokratizaci a na státoprávní proměny dbající národnostní skladby říše. Válečná porážka Rakousko-Uherska mohla zase přinést nebezpečný rozvrat a novou autoritativní moc.

Východisko se hledalo v samostatném státu.

Sídl se udržuje tím, čím vznikl.

Tomáš Garrigue Masaryk

Bez demokracie evropské a svobody všude kolem nás se naše svoboda nemůže udržet.

Edvard Beneš

Vzati jsem na sebe těžký úkol

Emil Hácha

Se sovětským svazem na věčné časy a nikdy jinak!

Klement Gottwald

Po staru se žít nedá

Antonín Zápotocký

Pracuj'ci lid Československa dovršuje krok za krokem výstavbu socialismu, aby mohl přejít k postupnému budování komunistické společnosti.

Antonín Novotný

Nezapomínejte nikdy, jak lehce jsme svobodu ztratili a jak těžce jsme ji dobývali zpět.

Ludvík Svoboda

Strana verila v ľudové sily a ľud stále viacej dôveroval strane.

Gustav Husák

Pravda a láska musí zvítězit nad lží a nenávistí.

Václav Havel

(výňatek z článku otištěného na straně 16)

1914: Rozzuřila se válka, jakou svět ještě neviděl...

BRADA

Kronika obce

Klidný život vláděl v obou vsích až do světové války. Bylo to na sv. Annu (26. VII. 1914), když se u nás rozletěla zpráva, že bude válka. Zvěst tato způsobila velké zděšení... Brzy byly povolány první ročníky (první výzva). Muži se smutně loučili s rodinami a odcházeli na bojiště. Nato se válka rozpoutala v plném rozsahu. Povolány ostatní ročníky, prováděny nové a nové odvozy, až konečně doma zbyli pouze ženy, děti a starci.

HEŘMANICE

Kronika obce

Mobilizační rozkaz z 26. 7. 1914 byl vykonán nejrychlejš

ším tempem, takže již v raních hodinách lidé četli svolávací vyhlášku. V týž den černý bylo slyšeti hlučné rachocební bubnů, jimiž policejní strážníci vybubnovávali a ústně kopírovali tisk mobilizační vyhlášky první výzvy do 37 let.

ÚSTÍ U STARÉ PAKY

Kronika obce

Většinou z každé rodiny někdo odcházel za vojenskou povinností. Bylo to trapné loučení zvláště tam, kde se připravoval otec na vojnu. Rád nešel nikdo, ať ženatý neb svobodný. Ačkoliv každého přání bylo se navrátit, přec většinou v tušení že se již nevrátí, udělali poslední vůli.

Ženy, dívky doprovázely tatínka-živitele až na nádraží, někteří vstupovali s ním i do vozů, nemohouce se rozejít, tu teprv opouštěly ženy svého muže, dívky svého milovaného tatínka, který nyní cenil se nad zlato.

Jiný odcházel časně z rána kdy vše ještě spalo a loučil se s rodnou vsí naposledy, kdy ještě zahalena byla závojem mlhy, a tehdy snad po mnoha letech oči se zarosily.

Z Ústí hlásili se většinou v Jičíně u vojenského velitelství. Poněvadž bylo povoláno mnoho ročníků z celého kraje

najednou, provádělo se přijímání mimo kasárna na ulicích po 2-3 neděle.

SOBČICE

Kronika obce

Jičín byl na počátku války hotovým mraveništem. Vojsko i civilní obyvatelstvo z celého doplňovacího pěšího pluku č. 74. a zeměbranceckého č. 11. se jen hemžilo.

Všude kam ses podíval plno lidí - po ulicích i na náměstí. Byla to přepodivná podívaná. Tu šel prostý voják zavěšen s nastrojenou dámou (se svojí ženou), tu zas celá rodina doprovázela svého otce a jiných a jiných skupin. Na všech bylo viděti smutné, ztrápené obličej.

Zvláštní podívaná byla na cvičištích. Tam cvičili vojáci ve stejnokrojích vojenských, ano i namnoze v civilním obleku, neboť vojenských dostatek nebylo. Cvičení prováděna i tak, jak přírukovali v různobarevných šatech, někteří měli vojenskou čepici, jiní klobouk slaměný neb plstěný a jiní civilní čepici. Poddůstojníci měli hvězdičky příšité na límcích civilních kabátů a mužstvo mělo místo pušek hole na provázku. Skoro všichni při cvičení kouřili, jedni cigarety, druzí doutníky a jiní

z dýmky. Směšně vypadalo, když při obrazech se jim u úst krátká dýmka klátila se strany na stranu. Všude plno šumu a hluku.

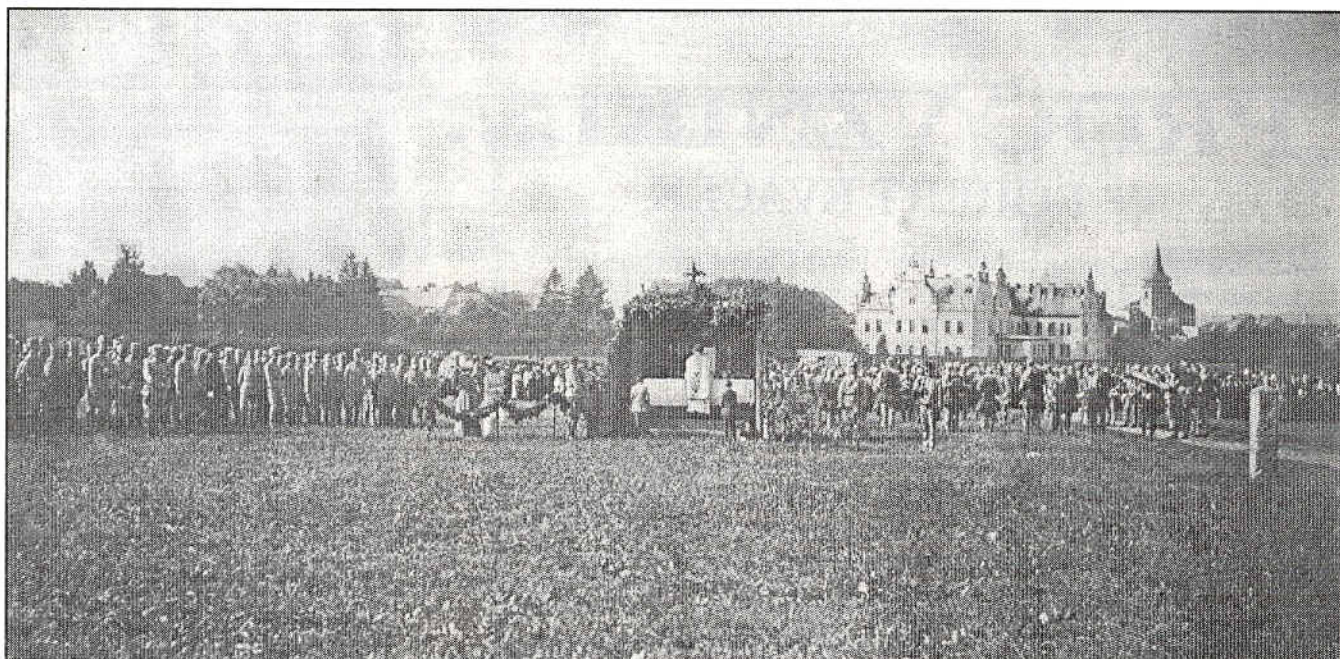
Poněvadž město nemohlo všechny účastníky ubytovati, leželo mnoho vojinů i civilistů venku na podsíních i na ulicích.

PODHORNÍ ÚJEZDOV VOJICE

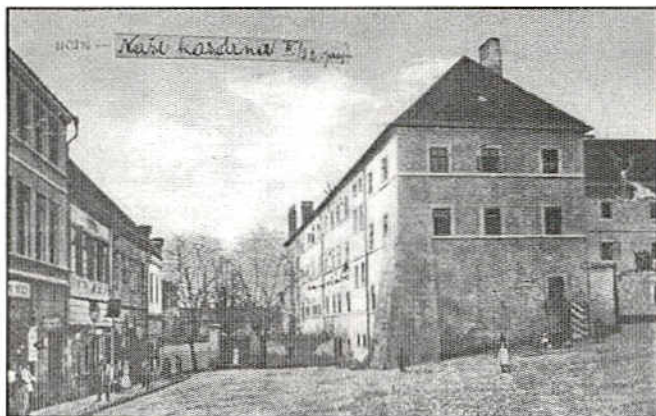
Kronika obce

Rozzuřila se válka, jakou svět ještě nikdy neviděl. Bojovalo se na zemi, pod zemí, na vodě i ve vzduchu. Vojsko bylo vyzbrojeno opakovacími a strojnými puškami. Děl používalo horských malého kalibru, polních 8 až 24 cm kalibru a obléhacích kal. 38 a 42 cm. Stříleno granáty, šrapnely a střelami naplněnými jedovatým plynem. V zákopovém boji užívalo se ručních granátů, vrhačů plamene, vrhačů min a otravných plynů. Ve vzduchu konala službu letadla výzvědná a velké aeroplány bombardovací s nákladem bomb.

Jen velice nepatrné procento bylo těch rodin, jichž členové se nemusili války přímo zúčastnit, neboť císařským nařízením byli povoláni do zbraně všichni muži ve věku od 18

Polní mše na vojenském cvičišti v Jičíně r. 1914 před odchodem na frontu.

Budova „dolních“ kasáren v Jičíně.

do 50 let. Následkem toho byl, že se život v obci značně změnil. Ženy chápaly se pluhů a samy, jen za pomoci dětí provozovaly polní hospodářství. Bývalý ruch ve vesnici utichl. Slavnosti se nekonaly, taneční zábavy přestaly, pout' i posvícení poklesly na obyčejnou neděli. Zpěvy umlkly a bylo smutno po dědině.

Vzpomínka z rukopisu fotografy Karla Podlipného z Lužan:

Ještě za mojí aktivní vojenské služby, byl jsem v Sarajevě supravírován k vojenské službě beze zbraně, bylo to začátkem r. 1914. V přestrojení do civilních šatů, navštěvoval jsem schůzky bosenské radikální omladiny, všelikdes v Sarajevě, posledně v kavaně Bosna. V počátku přijali mě nedůvěřivě, což lze lehce pochopit. Později jsem jejich důvěru získal - až pak atentát na Ferdinanda mně všechno objasnil. To bylo moje první osobní setkání se srbskou radikální omladinou v Sarajevě - Dagrilović, Princip, Grabož, Iljič a jiní, jejich jména mi už vypadla z paměti.

Po dvou letech, na podzim roku 1916, když jsem odcházel s pohraničními myslivci do Albánie, prodělal jsem speciální výcvik před odchodem na frontu v Terezíně. Mimo tohoto výcviku, drživali jsme strážní službu v terezínské vojenské pevnosti.

Nedovedete pochopit moje překvapení a úděs, když při jedné dozorcí službě na chodbě pevnostního vězení, mě upozornil vedoucí stráž, že budu stát před celou Principa, co zavraždil v Sarajevě arcivévodu Ferdinanda.

Když pak byl „vzduch čisť“ rozmlouval jsem u okénka ve dveřích cely s Gavrilom Principem. Připomněl jsem mu naše schůzky v Sarajevě, upamatoval se na mě a řekl mi: „Oj, jej, brate moj, ja se věč pamtim, melim tebe, reci u Sarajeva, da je sve pozdravlja a celiva. Gavriilo Princip“

A toto byla poslední slova z našeho rozhovoru v pevnostním vězení v Terezíně, na podzim roku 1916.

HOŘICE

Kronika města

Osm synů na vojnu odešlo panu Fr. Majorovi, mistru truhlářskému v Hořicích, z nich Rudolf je u dělostřelce, František je zajat v Rusku od vánoc 1914, Josef padl na ruské frontě, Jan je u technické služby, Alois je na ruské frontě, Václav na italské, Pavel je nezvěstným (Zúčastnil se postupu do Rumunska) a Petr je zajat v Rusku od roku 1915.

RADIM

Kronika obce

Stav za války byl nesnesitelný, smutný. Zavírání byli lidé, na kterých lpělo nejmenší podezření, že jsou proti válce neb myšlenky všeslovanské. Byla to válka na zotročení ba vyhubení Slovanského v Rakousku, zvláště Čechů.

Nedostatek potravin byl všeobecný. Státu musilo se odvádět za ceny maximální obilí, mák, brambory, seno, sláma, dobytek hovězí, koně, maslo, tvaroh, sádlo z vepřů doma zabíjených, drůbež, vejce.

ROŠKOPOV

Kronika obce

Při jedné takové rekvizici udal se zajímavý obrázek, který dobře znázornil, jak se svým milým lidem úřady zacházely:

Do č. 52 v Roškopově, přišel takový vykupovač obilí a žádal hospodáře K. Hudského, aby něco prodal pro vál. obil. ústav.

„Nemáme již ničeho, co by jsme Vám mohli prodati, chcete-li ale, dovedeme Vás na podlahu, že máme sýpku prázdnou, na vlastní oči se přesvědčíte!“ byla odpověď tamto.

Když přišel na sýpku a viděl všude prázdnou, zarazil se na okamžik, ale v jeho očích se zablesklo, když v koutě sýpky spatřil asi dvoukilový sáček s mákem, i ten chtěl zrekvírovati.

Drancování v Sarajevu po atentátu. Fotografie K. Podlipného

Tato hrubost' ale jako blesk vjela do hospodáře, tak že řekl: Jestli ale ihned po těch schodech nesjedete dolu, tak vás ale okamžitě shodím, rukou naznačiv tak důkladně, že to ucítil až na límci.

Na více ale nečekal p. komisař a upaloval tak, že se ani zpět neohlédl. Dalo se očekávat, že tento výstup bude mít dohru před soudem, ale kde nic není, ani smrt nebere.

CHOMUTICE

Kronika obce

Vzpomenuto bud' i rekvizice psů, která tuším začátkem roku 1918 byla nařízena a která se vztahovala na veškeré tažené a tahu schopné psy. Každý majitel takového tahouna byl nucen toho dopravit do Kolína, kam z našeho okresu byli některými přehorlivými obec-

ními funkcionáři posílány různé druhy psů, kteří pak na italské frontě tahali vozíky neb saně se střelivem do zákopů. Tak i národ psů měl podíl na některém vítězství.

LIBUŇ

Kronika obce

Školy měly sbírat také kosti, a aby ještě patrnějším jevil se příštím pokolením nedostatek, v jakém jsme se nalézali, sdělují, že bylo školám uloženo sbírat živé chrousty, pražiti je v chlebových pecích a upražené zasílati. Mnoho-li této labužnické požitaviny školy poslaly, nevím, také nevím k jakým účelům bylo ji třeba. Snad k výrobě konzerv.

ÚSTÍ U STARÉ PAKY

Kronika obce

16. srpna omezen počet chlebových lístků. Zpíváno:

*Nastaly nám zlé doby
musíme jísti boby
brambory a kyselo
jak nám má být veselo?*

*Chleba máme maličký
a ještě jen na lístky
je samá kukuřice
co byla pro slepice.*

Butoves

Kronika obce

V naší obci u kříže, který jest tu jediný, stojí již odedávna vysoký dubový sloup, na němž se houpal pod stříškou zvon. Co let a hodin udával čas k vstávání a odpočinku. Byl prvním hlasatelem, když ně-

Prodej chleba v pekařství B. Hejna v Jičíně

za stohem slámy také tabák a měl ho pěkný kousek a na podzim když jsem oral u Blažkových viděl jsem od nás jít nějakého pána, což tou dobou se prohlašovalo, že budou chodit financí, zda má někdo nasety tabák a samozřejmě udělovat také řádné pokuty, hned jsem běžel Blažkovi to oznámit, ten ale na nic nečekal a přilízl se ke stohu po kolenou a plnýma hrstěma počal táhati ještě nedozrálý tabák, když ten pán došel, tedy poznal jsem, že to není financ, že je to známý p. Šejnoha z hejtmanství ptáti se, zda nemohl by ještě někdo, má-li, nějaké obilí dodatí na rekvisici. Potom jsem obdržel svůj podíl od p. Blažka, že jsem ho postrašil a on se zapotil.

V jejích paměti zůstaly jen matné vzpomínky na hrůzovládě těch různých -enek, fronty na chleba, maso, cukr, uhlí a j. potřeby.

[illegible]

Chlebenka z r. 1915

LIBÁŇ

Kronika obce

Na jednu složku národa a zrovna na tu nejdůležitější se v historii světové války zapomíná. Děti... Děti, které nepoznaly v nejútlejším věku nejen housku a pomeranč, ale které nepoznaly ani pořádný chléb, opravdový omástek a opravdové mléko. Čtyři roky a více nepoznaly péči a dozor otcův.

STARÁ PAKA

Kronika obce

Na nesčetné stížnosti o nedostatečné výživě lidu v některých částech král. českého rozhodl se náš vznešený panovník přesvědčiti se osobně o stavu věci a podnikl cestu po severních Čechách, při čemž dne 27. března 1918 zastavil též ve Staré Pace.

V 5 hod. 22 min. odpoledne přijel dvorní vlak od Tanvaldu, sestávající z 10 vozů. J.V. stál u otevřeného okna, oděn v polní uniformu. Obecenstvo propuklo v nadšené volání „Slávy“, načež mocný odvátěl salutováním a úsměvem

Starosta okresu novopackého p. Jindř. Záhejský po hlášení p.c.k. okresního hejtmana, rady Kozlovského uvítal J.V. vřelými slovy a pocity upřímné radosti nad vznešenou návštěvou. Prosil, by J.V. ráčil

přijmouti ujištění oddané věrnosti a lásky zdejšího lidu, a povolal spolu s přítomnými J.V. třikrát „Slávu!“

Jeho Veličenstvo česky odpověděl takto:

Přijel jsem, abych poznal z vlastního názoru, jak obyvatelstvo tohoto kraje trpí nyníějšími poměry válečnými.

Děkuji za uvítání a za projev loyální, ujišťuji, že přednesené prosby přezkoumám, a rád učiním vše, by útrapy války dle možnosti byly usnadněny. Doba jest ovšem zlá, ale doufám pevně, že brzy nastane zlepšení stávajících těžkých poměrů válečných.

Na to odebral se J. Velk jednotlivým deputacím, sestávajícím z 5 členů z každého okresu v polokruhu ve dvojstupu rozestaveným a vyslechl

když vlak o 6 hod. 35 min. odjížděl přes Pardubice do Vídně.

Veškeré uvítání, jehož zúčastnilo se 4-5 tisíc lidí, odbylo se bez nejmenší příhody.

NOVÉ SMRKOVICE

Kronika obce

Rakousku a Německu nepřátel přibývalo, přes to však vítězili. Noviny téměř stále přinášely zprávy o nových vítězstvích, jež bylo pak naríženo oslaviti ve školách vyvěšením praporů, podobně i na úředních budovách. Porážky zakrývány v novinách výrazem: „Odpoutali jsme se od nepřítele“, z čehož vznikaly různé vtipy. U řezníka např. žádáno „odpoutání“ místo nářezu salámu.

Na válku se hubovalo stále více, množily se válečné vtipy. Stůjtež zde některé z nich: Zavolá-li se proti lesu: „Jak je ti, Rakousko?“ - ozvěnou se ozve: „Ouzko!“ Nebo: „Jsi Německo mocné?“ - ozvěna odpoví: „Moc ne.“

Na vagoncích, v nichž jezdili naši vojáci do fronty, byly nápisy: „Vývoz čerstvého masa do Ruska.“ „Červený šátečku, kolem se toč, jedeme na Rusa, nevíme proč.“

Kdosi se kohosi ptá, jak se vede otci a bratrovi na vojnĚ. Odpověď: „Dobře. Bratr je v kanceláři a tatínek je raněn, ale o dědečka máme strach.“

NOVÁ PAKA

Kronika města

10/5 1918 vznikla v N. Pace hladová bouře, byla to velká demonstrace jednak z hladu, jednak proti dlouho trvající válce I. světové, proti absolutismu rakouské vlády a proti vykořisťování chudých českých okresů a obcí, ze kterých rekvisicemi za asistence maďarských vojáků bylo obilí, brambory a jiné zabavovány a exportovány jednak do Německa, kde bohužel o zásobování bylo daleko lépe postaráno než o kraje české, kde občanstvo zvláště v chudých horských a průmyslových krajích - mezi něž též N. Paka patří - strašně trpělo hladem. K potlačení této bouře užito bylo mimořádných opatření vysláním vojska a četnictva. Žel že demonstrativní jednání rozvášně-

Náhrazky mýdla
„Válečná dítě“
Zakouem chráněno!
Voňavková pladni jakosti k roz-
lišenému čistění.
Baliček 36 kusů na zkoušku
K 10.—
3 balíčky K 27.—
Přiložen zdarma recept na petrolej pro
každou lámpu. Velkolepé účinky.
Na dopisy neustále ochotná se stěti.
Odeslala J. Hlaváček Bernardine
u Trutnova.

Právě vyšlo:
**Válečná
kuchařka**
Návod k uvaření levných, výživných
a chutných jídel s nejmenší potřebou
masla, masa a omáček. Návod k pečení
chleba v domácnosti. Cena 60, pošt.
70 h. Na skladě v knihovně
v nakladatelství
BOH. MELICHARA v Hradci Králové.

ného davu rozšířilo se též na drancování obchodů, rozbíjení oken, výkladních skříní místních obchodníků, takže při demonstraci, která trvala od 10. do 17. května (nejhorší byl 10. květen) poškozeno bylo celkem 500 oken a výklad. skříní počítaje v to i okna veřejných úřadů, čímž vznikla škoda circa 10 000 Kč, vydrancovány byly též 2 uzenářské obchody.

Dne 10/5 bylo četnictvo zatlačeno před obchod p. Kasky dům čp. 46 a vypáleny byly dvěma náhradními četníky 2 ostré rány, poraněn nebyl nikdo, večer pak střeleno bylo z bytu okres. hejtmána, patrně k postrašení lidí.

Dne 11/5 přibýlo do N. Paky 50 mužů pěšího vojska z Jičína s jedním důstojníkem a týž den 30 četníků z Prahy,

Dokumentární fotografie K. Podlipného

Dne 17/5 vojsko po sjednaném pořádku s 10 četníky odjelo z N. Paky, ostatní četnictvo zůstalo zde do konce května 1918.

mecko a Rakousko prohrajou. Že se stane československý stát. Ovšem, že se to povedlo jen potají, jinak by byla hned šibenice.

Upisujte 5 $\frac{1}{2}$ %

VI. Rakouskou válečnou půjčku,

ktará vyřazuje jest ministerstvem financí na základě císař. zákona ze dne 4. srpna 1914 č. 1, z. 202 vyhlášená ve dvou třech a sice ve 5 $\frac{1}{2}$ % daněprosta umořitelná půjčka státní a 5 $\frac{1}{2}$ % daněprosta státní pokladní poukázky, splatné plnou jmenovitou hodnotou dne 1. května 1927.

Daněprosta 5 $\frac{1}{2}$ %, umořitelná státní půjčka vydána bude v kusech po 50,—, 100,—, 200,—, 1.000,—, 5.000,—, a 10.000,— Kč, opatřena policejními kápry, splatná 1. května 1. října (který po 1. srpna) — prozatím 1. srpna, rozhodne v srpna po 1. 5.000.000,— a podléhá výkonu 1923 květnového dozorátka umořování.

Daněprosta 5 $\frac{1}{2}$ %, státní pokladní poukázky budou vydány v kusech po 1.000,—, 5.000,—, 10.000,—, 50.000,— a 100.000,— Kč, opatřeny policejními kápry, splatné vždy 1. května a 1. listopadu a splatnosti naplňují se 1. května 1927 plnou jmenovitou hodnotou.

Účastníci obce státní VI. rakouské válečné půjčky mohou být od daně osvobozeni.

Upisovací kurs

5 $\frac{1}{2}$ %, umořitelná státní půjčka	K 92,50,
resp. a 1/2%, náhrada upisovatelkou	K 92,—
5 $\frac{1}{2}$ %, státní pokladní poukázky	K 94,—
resp. a 1/2%, náhrada upisovatelkou	K 93,50,

mimo to dle daně 5 $\frac{1}{2}$ %, dle úroku a úrovně jmenovité hodnoty od 1. května 1917.

Na upisovací hodnotu slouží jest:

10%, jmenovitá hodnota při přihlášce; 20%, jmenovitá hodnota do 7. srpna,

20%, do 7. srpna, a 30%, do 7. října 1917.

VI. rakouská válečná půjčka patří k obědům bankovní a Rakousko-uherská kasa Města vyhod, jaké přílohy byly včas přejm pět let, sice, 1. j. první 5%, bankovní sazby úrokové až do 31. prosince 1917.

Upisování započne dne 10. května 1917 a skončí v pátek dne 12. června 1917 a 12. hodin v poledne.

Všechny listy vyřezané mohou podléhat a přinášet se na poštovní úřady.

Česká banka, Žaloz, úvěr. ústav

Banka v Hradci Králové, Banka v Hradci Králové.

Životnostská banka, Banka v Hradci Králové.

pak vrch. stát. návladní z Jičína se dvěma vyšetřujícími soudci, nadporučík auditor, vojenský návladní vojenského velitelství v Litoměřicích se třemi důstojníky a 100 muži pěš. pl. č. 90 v Litoměřicích.

Během demonstrativních výtržností zatčeno celkem 59 osob.

ÚDRNICE

Kronika obce

Avšak od července se počalo ve Francii Němcům špatně dařit. Naši zajatí vojáci na Rusku byli organizováni, dali se dohromady, jenž měli název legionáři, a šli bojovat do Francie proti Němcům a proti nám, aby tomuto utrpení byl jednou konec a pak aby se stal náš stát československý!

Tito stateční muži zachránili Paříž od Němců, zatím se Amerika lepší připravila a společně Francie, Anglie, Amerika a naši Čechoslováci hnali Němce ven. Tak též se Srbska a Itálie a již se začalo povídat, že se blíží konec války, že Ně-

Vzpomínka na I. světovou válku v rukopise Karla Podlipného z Lužan:

Jelo se ve dne, celou noc se jelo, jelo se pomalu a místy, kde bylo stoupání, seskákali jsme s vozíků a šli vedle pěšky. Cestou v městečku Lešná, kde jsme měli zastávku, sebral jsem pohozenou taliánskou přilbu a nasadil jsem si ji přes čepici, aby mně neteklo za krk - a této náhodě mohu jenom děkovat, že jsem tak učinil, helmice mně zachránila život.

Vyfasovali jsme kukuřičný chleba a černé kafe a jeli dál. Smrákalo se, zakrátko byla tma - a pak - rána, druhá rána, a další a další - a to nebyly jenom rány z pušek, ale to se syvalo kamení a kameny ze skály, okolo které jsme právě jeli - a vtom jsem ucítil mohutný úder do hlavy - a pak již nic - byla tma - asi jsem ztratil vědomí.

Nějak jsem se musel asi dostat z toho omráčení - protože cítím jak mě dva kamarádi vedou pod pažďi do budovy starého pravoslavného kláštera. Vidím, že mniši ošetřují raněné, bylo nás asi víc, ale nebylo na nic mnoho času, rychle jedeme dál.

Druhý den ráno jsme dojeli do Skadaru. Nás raněné naložili na nákladák a zavezli do nemocnice k ošetření. Na hlavě jsem měl velkou bouli, ústa poraněná, byl jsem obvázan, dostal jsem trubičku k přijímání tekuté potravy, jelikož jsem nemohl polykat. Jedině helmice mi zachránila život, a do dnes ji mám v úschově.

Po ošetření nás odvezli nákladními auty přes celou Černou Horu do vojenské nemocnice v Mostaru. Cestou jsem dostal k tomu ke všemu ještě malárii. Měl jsem horečky tak vysoké, že jsem nevnímал co se se mnou děje, až jednou jsem se z toho probudil a dívám se, že ležím na lůžku v nemocnici a vedle mě můj přítel.

To právě u mě opadly horečky a ihned jsem se zajímal, co se kolem mě děje. Přítel ležel vedle mě na posteli, nejevil žádné známky života a mně se potom následující dny také přitížilo a bylo to se mnou nahnuté.

Přišla sanita, která nás odvezla jako mrtvolky do márnice. Byly odneseny naše pozůstalé cennosti k odeslání rodinám a z nemocničních cedulí škrtnuty dva životy, dva vojáci škrtnuti ze seznamu pacientů - konec všemu.

Ale se mnou ještě konec nebyl. Za několik hodin jsem se probudil v komoře, kde se prozatím odkládaly mrtvolky, a když jsem sebral, kde se nacházím, odešel jsem zpět do nemocničního sálu a vyhledal svoje lůžko, které našel bylo v rohu blízko dveří a dosud ještě neobsazené, a ulehl.

Dovedete si představit to zděšení pacientů v sále, sanity a pak i lékaře.

Právě vyšlo:

Válka a mír,

měsíčník pro studium války světové.

Původní studie a úvahy ze všech oborů lidského vědění a práce, pokud mají vztah k světové válce, jejímu průběhu i důsledkům.

Přední čeští vědci, spisovatelé a umělci jsou spolupracovníky.

„Válka a mír“ vychází jednou za měsíc o 94—96 stranách.

Celoroční předplatné K 10.—

Žádáte číslo na ukázkou v kterémkoliv knihkupectví, nebo přímo v

Nakladatelství O. Kypř v Pardubicích.

ÚSTÍ

U STARÉ PAKY

Kronika obce

Tak ten čas utíkal a válka trvala již pátý rok. Lid byl už nervosní, vysílený a hladový. Úřady rakouské šikanovaly lid český stále víc a více ač mezi lidem se ponenáhlu nabývalo přesvědčení, že tomu strádání bude předci jednou konec a Rakousko že předce válku nevyhraje. Věděloť se mezi lidem o našich českých legiích za hranicemi, o činnosti diploma-

Nejskvělejší

vítězství

nad odvěkým nepřítelem jsou vybojována!

Vezďte slavné armády díky domoviny!

Upište

7. válečnou půjčku!

Pohlednice Jičína z r. 1917

tické Masaryka, Beneše a Štefánika, o hromadném vzdávání se českých vojáků v rakouské armádě a hlavně mnohé a mnohé tajné zprávy z bojišť o špatné situaci rakouské armády.

Jak vypadal takový rakouský voják v r. 1918? Rozedraný v polopapírovém munduru a rozbitých střevicích, vyzáblý, zkrátka bolestno podívat. S takovým vojskem to chtělo Rakousko vyhrát? Vojáci Češi jedoucí na dovolenou více se k pluku nehlásili, potloukající se po lesích, ukrývali se před četnictvem. Censura novin, četnictvo, úřady a všechna ta Rakouská perzekuce byla marna, český lid cítil, že jitřenka svobody není daleko a proto všude zavládl všeobecný odpor ke všemu rakouskému.

Dodávky plodin a dobytka vzály, válečné půjčky jen z donucení se upisovaly. To ta česká píseň, česká hymna „Kde domov můj“ zněla velebněji a slavněji, jak před jistým, nevrátě jistým vítězstvím pro českou věc. V hostincích v Ústí bylo poslední dobou živěji, hlavy sousedů zbývající ještě doma se kupily horlivě rokující, a i ženské jaksi ožily. Bylo zřejmé, že se něco významného chystá, neboť docházely různé překotné zprávy z italské fronty, jež napovídaly zhroucení rakouské armády.

LÁNY

Kronika obce

I v naší vesničce Lány máme jednoho z těchto hrdinů od Zborova, který tam hrdinně padl. Jest to náš občan Jan Mach.

Do českoslov. vojska v Rusku vstoupil ihned v Kyjevě. Po osmi nedělním výcviku přide-

len k 1. rotě 3. pluku Jana Žižky. Po denní práci do noci připravoval články do časopisu „Táborita“. Pořádal přednášky a vedl knihovnu. Požíval mezi bratry úcty a vážnosti.

V den bitvy zborovské dne 2. července 1917 jako zkušený kulometčík sám vedl oddíl. Po několika minutách dobyty jsou první zákopy. Ztrácel ve svém oddíle dva bratry. Vrhají se na třetí zákopy, ale zasažen kulí rakouskou do prsou, klesá a umírá se slovy: „Sbohem bratři, vytrvejte! Pozdravujte rodiče!“

BRADA

Kronika obce

Jak toužebně očekávali jsme mír, nedá se ani říci. Kojili jsme se naději již v r. 1916, kdy starý císař F. J. I. zemřel a o mladém šly zprávy, že sjedná mír. Ale musili jsme čekat ještě plné dva roky v bídě a strádání. Již tu a tam proskočily zprávy o porážkách rakouského a německého vojska - i o našich legionářích, jak se tam daleko bijí za nás. Konečně se vítězství sklonilo k těm, kteří se bili za volnost a právo světa...

ŽELEZNICE

Kronika města

V měsíci říjnu a vlastně již od svátku sv. Václava se téměř každodenně proslýchalo, že Rakousko bylo donuceno uzavřít mír a že současně byla prohlášena naše samostatnost. Ale vždy zase byly tyto zprávy jako předčasné odvolány a vyvráceny.

Poznamenati však musím, že v Železnici byl prováděn převrat již dne 6. října 1918,

tedy o tři neděle dříve, než se stalo ve skutečnosti. Jmenovaného dne přinesli totiž kolegové Václav Šťastný a Miloslav Beránek zprávu, že předcházejícího dne byl uzavřen mír, jelikož Rakousko se vzdalo spojení s Německem a Čechy s příslušnými zeměmi byly prý uznány jako samostatný stát. Studenti se ihned ozdobili slovenskými trikolorami, jejichž nošení bylo po celou dobu války rakouskými úřady přísně zakázáno, procházeli radostně ulicemi města a všude tuto všemi toužebně očekávanou zvěst oznamovali. Radost byla veliká. V Železnici se začal projíždět novými životy. Ihned byla připravována oslava, měly být již i vyvěšovány prapory. Nedošlo však k tomu, neboť právě z Prahy se navrátil pan Bohumil Malý oznámil, že ani tam není o věci této ničeho známo. A tak zklamane se zase všichni účastníci, na chvíli svobodní občané, roze-

shromáždění promluvil starosta města p. Jos. Fejfar, p. Janovský a správkyně válečné kuchyně u „Koruny“, Baruška Resslerová. Rečníci mluvili o přeradostné zvěsti „prohlášení našeho neodvislého státu československého“ s jistou rezervou, ale netajili naději, že náš dlouholetý sen bude co nejdříve splněn. Vybízeli pak k pevnému semknutí, svornosti a zachování klidu dnes i v budoucnu. „Ať žije československý stát“ znělo nadšeně do širého kraje a šlo ze srdce k srdcím. Mnohé oko se zarsilo a bledé rty zaseptaly: „Tak přece jsme se toho dočkali!“ Veliký počet lampiónů pestřil nepřehledný zástup.

„Kde domov můj“ a jiné vlastenecké písně pěl radostně vzrušený shromáždění u svého miláčka M. Jana Husa a při návratu k radnici v imposantním průvodu, kde se zvolna rozcházelo.

Manifestace tato provedena

Nákup válečných kovů

Akciovou společností - Ústředny kovů, Vídeň VII, Mariahilferstrasse 70.

Výnosem z 25. června 1917, ř. z. 271, nařízeno další povinné odvádění kovových předmětů. Předměty tyto lze až na další ustanovení prodati Náкупním odborkám Akciové společnosti Ústředny kovů ve Vídni z volné ruky proti holovému zaplacení.

Samostatný prodej poskytuje hotové zaplacení v cenách nejvyšších.

Čím dříve kdo zásluku zlatě, stříbra opatření stříbra naší armádě dočká blízkého míru.

Náкупní místo válečných kovů těchto v obvodu okr. hejtmanský v Jičíně nalézá se

v továrně fy Knotek & spol. v Jičíně.

šli. Holá skutečnost ukázala, že i nadále zůstáváme rakouskými otroky. Ale přece jen jsme měli v Železnici republiku alespoň na chvíli o tři neděle dříve, než ve skutečnosti.

byla s náležitou důstojností a naprostým klidem.

Dlouho do noci vypravovalo se jen o našem státě československém. Prapory ve městě vlály vesele celý týden, ba někde ještě déle. ...

Události sběhší se ve dnech 14. -15. října, kdy v Hořicích oslavováno prohlášení samostatnosti, což však záhy vysvětleno jako nezodpovědný, na plano vyzněvší čin Socialistické rady v Praze, měly pro naše město ten příznivý vliv, že část rozvážného občanstva poznala nutnost toho, aby bezodkladně byl zřízen výbor ze zástupců všech politických stran a ze všech vrstev občanstva, jenž by přejal řízení národních záležitostí v hořickém okrese.

HOŘICE

Kronika města

V pondělí odpoledne dne 14. října 1918 zalétla do Hořic telefonická zpráva o pražských projevech pro samostatný stát československý. V důsledku toho bylo město ihned ověřeno prapory a večer odebralo se občanstvo (i spolky) od radnice průvodem s hudbou na rychlo sehnanou k Husovu pomníku, kde k obrovskému

1918: Jediný velký výkřik radosti zní celou zemí...

MARKVARTICE

Kronika obce

1918: Říjen byl měsíc očekávání a neslychaného rozehřevání. Každý cítil, že se něco děje, žádný ale nevěděl co. Po 14. říjnu rozkřiknuto, že je v Praze revoluce. Tůma se Skalákem ze Skušiny přivezli zprávu tu z Jičína, nevědělo se ale, mnoho-li na tom pravdy. Na večer toho dne (28.10.) přinesl Tůma Jan (hostinský) zprávu, že v Praze vyhlášen samostatný česko-slovenský stát. Ihned bez všech příprav objednána hudba, pořádán tábor lidu a učitel Kůtek a Tůma Josef měli řeč od Tomíků z oken a provolávána novému československému státu sláva.

LIBUŇ

Kronika obce

28. října 1918 rozpadla se říše rakouská bezpodmínečným přistoupením na veškeré Wilsonovy podmínky. Na jejich troskách zřízen Samostatný Stát Československý, jehož správu přejal Národní výbor. Konečně lidmi tedy! Jediný velký výkřik radosti zní celou zemí od Šumavy k Tatrám. Jsme svobodní jako národ, svobodní jako jednotlivci. Poroba, jež po století nás pokořovala, dusila, ničila jest skončena!

ROŠKOPOV

Kronika obce

Obyvatelstvo pak všech měst i vesnic vstoupilo na ulice a veřejně prostranství a za velikého vzrušení a nevyčerpitelného nadšení oslavilo první den své svobody, pak také zbavení se všech symbolů rakouského panství. ... Monarchie Rakouská odcházela z dějin.

KŘEŠICE

Kronika obce

Zavládl nepopsatelný jásot a nadšení všude ve městech

i na našich vesničkách. Vojáci opouštěli frontu a všechny vojenské útvary rakouské armády a vraceli se s radostí do svých domovů s přesvědčením, že již nikdy k válce nedojde a když, tak za dlouhou dobu.

MILOVICE

Kronika obce

Nesmírná radost zachvátila jako bouřný přívál mořských vln národ československý, když historického dne 28. října 1918 jediným rázem zpřetrhal otrocká pouta a vrhl je s vítězným jásotem k nohám odvčejných tyranů. V ten den vzal národ československý po právu spravedlnost a po zásluze svoji vlastní vládu do svých rukou, a tato okolnost jest nám zárukou nového pořádku, který nastává ve vlasti československé. Národní výbor v Praze se ujal vlády. Zvěst o tom došla do zdejší obce v úterý dne 29. října 1918 v 10 hod. dopoledne. Ve škole dítkám to vhodným způsobem oznámil ředitel školy a potom vyučování na ten den přerušeno. Obecní zastupitelstvo se starostou obce, sbor učitelů a četné občanstvo odebralo se do Hořic, kdež bylo shromážděno občanstvo z celého okresu, aby dalo průchod radostným citům svým

JIČÍN

Kronika města

Paprsky svobody, stále jasnější, zhustily se v plnou zář. V Jičíně žili lidé ještě svými všedními starostem v těch dopoledních hodinách pondělních, co Praha 28. října již tonula v jásotu a zpěvu a bezmezní radosti, že přišel tento slavný den svobody a samostatnosti. Jičín prožíval takový den v úterý 29. října.

V pondělí 28. října dop. byla schůze Národního výboru v hořeni sborovně (v biografické kabině) v sokolovně. O půl dvanácté večel br. Souček, revident dráhy a radostně hlásil: „Bratři, dnes četl jsem telegram, že je mír!“ „Prapory ven!“ volá br. Šmejce. Starosta br. Matějka s počátku váhal, poněvadž před tím vlál prapor na hotelu Hamburk a sundali jej. Pak se však rozhodl a v poledne 28. října visely dva národní prapory na sokolovně a oznamovaly občanstvu velikou historickou událost.

Občané!

Ve znamení lásky k naší československé vlasti, našemu československému národu a našemu tak trpce zkoušejícímu lidu, sešli se dne 19. srpna 1918 zastupitelé všech politických stran, všech lidí a stavů obyvatele celého okresu Jičínského, aby učinili příslušné kroky na záchranu československého lidu. Sešli se, aby zaujali jednotnou frontu na výboj a odboj.

V tento den jednomyslně usnuli se přítomní zástupcové všeho lidu okresu Jičínského na zřízení tribuny lidu, která ponese jméno

Národní výbor okresu Jičínského.

Národní svoboda, očista národní, svědomí, rovnost, volnost, bratrství a svornost je v krátkosti programem Národního výboru.

Dnes přichází Národní výbor k Vám, občane, jako k větví velkého československého národa, aby Vám slavnostně slíbil, že pracovat bude všemi prostředky k dosažení velkých cílů, které vytkl si národ naš v dnešní době utrpení a strádání.

Dnes sdílujeme Vám, že i na Jičínku srazili jsme se v jeden mohutný dík, abychom svorně: bohatí i chudí, venkovan i měšťan žili všem nepřítelům a nespravedlnostem nynější doby a je svorně pracovat budeme k tomu, aby každý se dožil velké slávy československého národa.

Dnešním dnem lidé zapomenuto vše co bylo. Odpusťme si vzájemně spáchané přikroky, ale napravme chyby. Spojme se v jednu rodinu žijící ve vzájemné lásce. Budme pravými Slovany. Nesmíme a nebudeme již prosit, protesty podávat, nýbrž saháme k svědomí a budeme provádět čin.

Všichni přebývatelé Jičína musí dostati náš lid, pravíme český lid. Jiné jednání jest zločinem páchaným na národu, zasluhuje trestu a naloží se s každým vinníkem, jako se zrádce národa.

Národní výbor od dnešního dne bude plněn dle toho, aby veškeré lichvářství a postranní, obuvl, šatství, přádky, ubílání a jinými životními potřebami, bylo přísně společensky trestáno, aby každý vinník byl dán na pranýř — na soud lidu.

Národní výbor bude bdíti nad svorností v záležitostech politických, národních i sociálních. Běda tomu, kdo by rušil jednotný postup nad záležitosti mezi lid a své osobní, neb tímto zájmy stavěl nad zájmy národa!

Očista národní i společenské musí se státi již dnes skutkem, aby až přijde den slávy národa československého, byl národ náš prost všech lidí stých a nelichvěných.

Národní výbor ví, že řetěz tyto otázky jest velmi těžkou, ale nutnou a proto spolhá se na soucinnost všech lidí dobré vůle a pravých Čechů.

Vy pak občane, kteří potřebujete porady, pomoci, ochrany, vysvětlení, obraťte se vždy a důvěrou na Národní výbor, který všemohoucí se přidá, aby byl vždy doboým nádcem a ochráncem trpících. Podávejte nám pravdivé a prokázané správy, o nečinném a nevládním jednání jednotlivců. Není to odvážit, ale svědomí! Na zdar!

Národní výbor v Jičíně,

dne 28. srpna 1918.

Vojtěch Jirů,
I. místopředseda.

Gustav Pazderník,
předseda.

Josef Matějka,
II. místopředseda.

Fr. Klecar,
jedenatel.

Za českou stát. demokracii:

Boh. Zelinka.

Václ. Šmejlo.

Za českou stranu agrární:

Jan Vaněk. Jos. Novosvetský.

Za čes. stranu socialistickou:

Zdeněk Lelek.

Za českoslov. stranu soc. dem.

Peřilim Holinka. J. Schnejberg.

Za stranu pokrokovou:

Dr. Čihula.

Bohumír Bradáč,
říšský poslanec.

Jaroslav Bendák, V. Kodyádek, Václ. Souček, Mil. Vejlupek, A. Vagenknecht,
Bohumil Maý, Josef Fišera.

Národním Jičínského výboru v Jičíně — Tiskem Karla Hynavého v Jičíně.

Hloučky občanů před sokolovnou se vypsávaly, proč visí prapory. Sokolové odpovídali a vybízeli, aby se i domy ozdobily. Prapory však přibývaly velmi spore, byla nejistota. Večer přijeli již lidé z Prahy a vypravovali o nadšení v hlavním městě. Po 9. hodině přiběhl do sokolovny br. Jos. Fišera, vulgo obrst, a přinesl z Hamburku opis telegramu zasláného pražským Národním výborem. 29. října roznesla se zpráva po městě. Již od rána počalo se náměstí plnit zástupy lidu z města a venkova. Město tonulo v záplavě praporů barev červenobílých a slovanských, téměř každý druhý občan ozdoben slovanskou trikolorou. Mládež očistovala město od říšských znaků bývalého Rakouska, od rakouských dvouhlavých orlů se všech státních úřadů, škol a kasáren - strhávaly, rozbíjely, věšely na kandelábry. Důstojníci a vojáci strhovali rúže s čapek a nahrazovali je kokardami a trikolorou slovanskou. Na věžové tabulce úmrtní ráno bylo napsáno: Rakousko dokonalo sešlosti věkem

392 roku. To však bylo smazáno a napsáno Rakousko chcipló a po novém smazání Rakousko umřelo.

Ve chvílích vzrušené radosti se takřka zapomnělo, že zde je rakouské vojsko. Již v úterý 29. října vznikly nepokoje u polsko-rusinského pluku č. 90, který tehdy byl posádkou v Jičíně. Mužstvo vědělo o konci války a Rakouska a žádalo ihned odjezd, šaty, boty a peníze. Důstojník pluku přišel na radnici a požádal starostu Jirů a starostu Sokola Matějku, aby zakročili o pořádek v kasárnách. Po jejich radě svoláno mužstvo odpoledne na cvičiště, kde postaveno do čtverce a starosta Matějka v sokolském kroji mluvil. Blahopřál Polákům a Rusům k jejich samostatnosti, slíbil vojákům peníze, boty a šaty, jenže nemožno je najednou dopravit domů pro nedostatek lokomotiv. To je na chvíli upokojilo, na několik jen hodin.

Odpoledne o 3. hod. pořádán byl slavnostní průvod městem. Něco tak velkolepého a nádherného Jičín nepamatu-

je. Všechny spolky a korporace, všechny vrstvy občanstva se ho zúčastnily. Průvod zahájil Sokol, v čele nesen obraz profesora Masaryka, následoval spolek řezníků, zástupci města, úředníci, dívky v národních krojích, Občanská beseda, Řemeslnická beseda, Akademická čtenářská jednota, školní mládež s učitelstvem. Všecky spolky měly prapory. V průvodu bylo mnoho důstojníků, kteří místo kokard se ozdobili slovanskými barvami a vojáků bez jablíček, také se slovanskou trikolorou. Za zpěvu národních písní ubíral se průvod, jaký Jičín dosud neviděl, od Sokolovny přes Velké náměstí na Nové město a zpět Palackého ulicí kolem gymnasia k pomníku Havlíčkovu. O mohutnosti průvodu svědčí, že trvalo téměř půl hodiny, než přešel poslední účastník. Všem zírala tichá radost a nadšení z očí.

U Havlíčkova pomníku proslovil prof. dr. Čihula krásnou a úchvatnou řeč. Po F. Či-

hulovi mluvil býv. rakouský nadporučík v důstojnické uniformě ozdoben trikolorou Vladimír Drobný, měst. tajemník a redaktor z Prostějova.

Večer a v noci sokolské hlídky bděly nad klidem ve městě. Členstvo jednoty bylo již 28. října svoláno k pohotovosti, ozbrojeno puškami a revolvery. Služby té bylo zapotřebí. Vojáci 90. pluku vypověděli poslušnost a ve městě se čekalo drancování. Zákrokem Sokolstva tomu bylo zabráněno.

Večer 29. října začali vojáci drancovat, otvírali skladiště a odnášeli cenné věci do města. Měli zbraně a ostré náboje, byla obava z vážných nepokojů.

Proto ve středu 30. října přešlo velení nad vojskem na Národní výbor, posádkovým velitelem jmenován Jos. Matějka. Zatím Fr. Klecar zašel do dolních kasáren a tam podařilo se mu posádku utišit. Pro jistotu však členové Sokola a sokolského dorostu přinesli a převezli za jistotu občerstvení všechny zbraně

z anglického skladiště do sokolovny a hned byl ozbrojen sokolský pluk miliční. Sokolové tak ovládli město a zachránili milionový majetek pro republiku.

Jičín byl po Praze druhým městem, kde utvořem pluk národní milice. ... Členstvo Sokolské jednoty konalo od 28. října po 2 měsíce pravidelnou službu voenskou.

Ve dvou dnech, 29. a 30. října také v Jičíně zmizely všechny upomínky na rakouské panství. Jsou to nezapomenutelné chvíle opojné radosti, kdy hlava třesla a srdce vzrušením a radostí překypovalo. Všude vládlo nepopsatelné nadšení. Národní výbor od 28. října rozvinul hořejnou činnost. V sokolovně je jako v úle, ale pořádek vzorně udržovám. Národní výbor vydal řadu vyhlášek, návestní tabule jičínské změnily svůj vzhled, oznámení byla radostná. Místo všelikých titulů lidé se oslovovali prostým občane, často i místo vykání se tykalo. Trvalo to však jen krátce.

ŽELEZNICE

Kronika města

A slavného toho okamžiku jsme se přece jen dočkali. Již v pondělí dne 28. října přinesl do Železnice zprávu o konci Rakouska jakýsi obchodník z Kopidlna, který večer městem projížděl, ale nikdo tomu nepikladal po dřívějších zkušenostech opravdové víry, neboť ani příchod z Jičína věc tuto nepotvrdili.

Hned druhého dne ráno vypravilo se nás opět několik studentů do Jičína „na zvědy“. Již v Lipách jsme zvěděli, že tentokrát se zpráva zakládá na pravdě. Hned u kasáren jsme již potkávali některé vojiny bez „rozet - Karliků“ i řádící občany. Ve městě panoval neobyčejný ruch a shon, všude bylo zřítí ohromné nadšení, bylo viděti hloučky živě debatujících, objímajících se, pláčících, zpívajících pod. Není viděti žádných rozdílu, jeden druhému jest opravdovým bratrem a sestrou. Ruch na ulicích

každým okamžikem vzrůstá. Na domech se počínají objevovat prapory v barvách národních a všeslovanských, lidé se zdobí trikolorami. Studenti tahají po náměstí nenáviděné plechové orly, symboly to Rakouska, kterými byly označeny státní úřady, střední školy, trafiky, obchody c.k. dodavatelů a pod. a zavěšují je za případných a veselých poznámek okolostojících na „kandelábrů“. Zdá se mi, že právě toto odstraňování orlů, karlíků aj. symbolů Rakouska bylo pro lid viditelným znamením, že nenáviděné říši je učiněn opravdu konec a že ona padá současně s pádem těchto odznaků. S každým stržením nějakého toho symbolu vlévala se tím větší radost do duší shromážděného lidu, radost nad zánikem Rakouska a nad současným naším osvobozením. A radost a nadšení bylo takové, že nedá se to prostě ani vypsat a ten, kdo okamžiku toho sám neprožil, snad dobře ani nepochopí. Vždyť učiněn jest konec nesmírné válce, nadešel první den naší národní svobody, první den státní samostatnosti, první den bez pout a nadvlády bezohledných a krutých cizinců, den uskutečnění nejkrásnějšího snu českého národa po dlouhá staletí, den, kdy vyplnila se veliká věštba Komenského a vláda národa českého vrátila se po 300 letech opět do jeho rukou.

MILETÍN

Kronika obce

Ráno, kol osmé hodiny roznesla se radostná zvěst po městě našem, že prohlášena byla republika československá. Nechtěl jsem věřit zprávě této, vždyť před 14 dny již jsme chtěli událost tuto oslavovati. Ale - oknem z bytu viděl jsem lonoše p. Valše, jak přistavoval k poštovnímu domu vysoký žebřík, kladivem odtloukl znak a shodil na zem. K velké radosti četně shromážděného lidu. Byla to tedy pravda, máme samostatný stát. Vše spěchalo na ulici, četníci sejmuli svoji tabuli dvojzřetnou, odhodili se čepice služební odznak a nahradili tříbarevnou (slovanskou) kokardou. Všude radosti a plno hovořu...

Zřízena sokolská stráž a bylo velké bratření v lidu. Všude jas a radost, která se zvěšovala, když vraceli se muži uteklí z vojny. K tomu krásné, teplé a jasné počasí zvěšovalo dobrou náladu. Noviny s dychtivostí očekávány a pilně čteny. - Nadšení veliké!

Vyprávění pana Hlavatého z Miletína

V roce 1917 několik starších studentů z Miletína, kteří chodili do Hořic do školy, napadlo založit tzv. válečný Sokol. Zakladateli tohoto Sokola byli bratři Munzarové z Polště od Miletína (to byl mlýn). Chtěli jsme původně cvičit v Miletíně, jenže tam jsme byli pod dozorem četnické stanice a Sokol byl v době první světové války zakázán. Chodili jsme tedy cvičit až do Polště, to je nejméně půl hodiny od Miletína. Myslím, že jsem dnes asi nejstarším členem Sokola z té doby, mám totiž legitimaci z roku 1918. V té době, v srpnu, se už tak nějak tušilo, že se něco blíží, tak už jsme ty legitimace mohli mít, jinak jsme cvičili již od roku 1917.

Připravovali jsme o prázdninách v roce 1918 veřejné cvičení.

Bylo to spojeno s dožínkami, takže tam hrála dokonce i kapela, my jsme cvičili, bylo to velmi hezké odpoledne tehdy.

Prázdniny ubíhaly a přišel nový školní rok v roce osmnáctém. Přijdu do školy a hned mi vyřizuje školník, že mám jít k panu řídícímu Kočárníkovi. Šel jsem, a pan řídící mi říká: „Tak poslechni, dostali jsme tady přípis ze školního inspektora, ty jsi vyloučen ze školy a budeme tě muset dát do polepšovny. Jsi členem nějakého válečného Sokola, ten Sokol je zakázán, vy jste si dokonce sami udělali nějaké plakáty a rozšiřovali jste je, doneslo se to až nahoru, takže do školy nebudeš smět chodit.“

Tak jsem si musel vzít učení a jít domů. Maminka mě přivítala: „Cože jdeš tak brzo ze školy? Ono se něco stalo?“ Odpověděl jsem, že nebudu smět chodit do školy a že mě chtějí dát do polepšovny. „Jak to? Cos provedl?“ „Nic jsem nepro-

ved, jsem členem válečného Sokola, cvičil jsem tam, tak za to mám být takhle potrestán.“ „Kvůli tomu by tě přece nemohli vyloučit ze školy“ povídá tatínek. „Tak to já si do školy zajdu“. Tatínek hned vstal, šel do školy, promluvil si s panem řídícím, a když přišel domů, řekl mi: „Je to všechno pravda, co jsi řekl, ale do žádné polepšovny nepůjdeš. Já tě nikam nedám. Promluví s panem učitelem, on ti vždycky řekne, co ve škole probírali a ty se to budeš doma učit.“

Jenže už se pomalu blížila doba převratu, už se sem tam něco proslýchalo a konečně přišel 28. říjen. Na ulicích plno lidu, všude plno radosti, páliły se prapory, strhávaly se rakouské odznaky a já jsem byl doma.

Najednou za mnou přijde pan školník a říká mi: „Lojziku, máš přijít do školy. Chee s tebou mluvit pan řídící.“ Šel jsem a pan řídící povídá: „Tak jak je to vlastně s tím Sokolem? Tys dělal věci, která se nesměla dělat. Dneska ale už je jiná doba, budeme mít novou republiku, tak mně to všechno vypravuj, jak to bylo.“ Vylíčil jsem jak jsme cvičili a pan řídící se zeptal, jestli jsme měli také nějaký stejno-kroj. „Jistě. Jako dorostenec jsem měl režné šedivé kalhoty, červenou košilkou a černou čepičku s červenou vložkou.“ „A máš to doma? Máš to?“ „Mám.“ „Tak já ti něco povím. Zítra tady budeme mít na náměstí slavnost. Budou tady lidi z Miletína i z okolí přijdou, ty si to oblékneš na sebe, já ti připravím řeč, naučíš se to nazpaměť a u pomníku K. J. Erbena na náměstí to předneseš.“

Druhý den jsem se tedy ustrojil do dorosteneckého kroje, pan řídící mě dovedl k pomníku, pomohl mi ještě přes tu ohrádku, přes ten plůtek, co je kolem, a já jsem začal mluvit. Ještě do dneška si pamatu-

**Koupím kteroukoliv
válečnou půjčku
nebo obstarám její prodej.**
Dle přání dám místo peněz za váł. půjčku
české nebo moravské okladací hodnoty.
Václav. Šimůnek knecrál, Praha-Král. Vi-
sotbrady, Kozmni 27. Telefon 464/VI.

ji začátek: „Stojíme u pomníku našeho drahého národního umělce, básníka, K. J. Erbena. Proč říkáme národního. Protože veškerou svou práci a píli věnoval ve prospěch českého národa...“ Dál už si to nepamatuji.

Tato příhoda, pro mne zpočátku hodně nepříjemná, skončila vlastně mým prvním veřejným vystoupením. Bylo mi tehdy 12 roků.

VRCHOVINA

Kronika obce

Tušení stává se skutkem. Přichází 28. říjen a s ním toužebně čekaná svoboda. Český národ po 300 letě porobě osvobozen. Volný jest národ, volná (snad?) bude i škola?

Slavnostní uvítání svobody, ukončení světového zápasu oslaveno důstojně i školou naší. Celá zdejší veřejnost, veškeré spolky a korporace pozvány ku slavnosti školní, konané v listopadu 1918, při níž vysazeno 12 lip na význačných místech obce a každé dáno jméno jednoho našeho národního velikána. O významu převratu promluvil ku přítomným občanům i dítkám školním učitel Eduard Kretschmer a zahradník Jan Pekárek. Dítka školní přednášely vhodné básně, zpívaly písně a spolu s občanstvem vysazovaly lípy, při čemž pronášena vlastenecká hesla. Večer pak pořádána manifestáční schůze občanstva, kde o vzniklé situaci promluvil odb. učitel Fr. Jirůtka z Nové Paky.

Podobně oslaveno i nastoupení prvního prezidenta nově zřízené republiky československé Tomáše Gar. Masaryka. Improvisován hudebně zpěvný večer, při němž učitel Eduard Kretschmer přednášel „O životě a díle prezidenta T. G. Masaryka“.

SOBOTKA

Kronika lékárníka Macouna

Jak jsme se o tom dověděli: V pondělí 28. října 1918 došla telefonická zpráva soukromá na zdejší poštovní úřad, že Rakousko kapitulovalo a v důsledku toho, že prohlá-

Poslední rodu
svého

Nelženou radostí jati oznamujeme všem českým občanům, že zalilho se všemohoucí spravedlností světské k nemalému žalu všech smoků a přítelů českoslovanského národa, povolati k sobě všemi národy nenáviděné

RAKOUSKO-UHERSKO

Dokonalu vyhlášením českoslovanského státu v pondělí 28. října 1918 k velké radosti nás všech, kteří jsme žijeli po 300 let pod jeho pařáty.

Pobíheno bylo slavnostně i se všemi znaky svými a orly, které se svých sídel odstrašily byty a budou sniti o své polstě slávy. Děkovně projevy následovat budou, až se ustálí naše mysle.

V PRAZE, 1. den českoslovanské republiky, t. j. 28. října 1918.

Plesající občané

Soustrastné projevy svérných spojenců se s díky odmlítaji.

Ve prospěch českoslovanských legií.

šen československý stát. Zpráva ta rozšířila se hned po celém městě, jeden chytal druhého a ptal se co na tom pravdy, ale mnoho se tomu nevěřilo, poněvadž více předčasných zpráv nás již zklamalo a nutno bylo soukromé zprávy přijímat s rezervou. Noviny dopoledne nedošly - byloť pondělí -

a tedy zpráva dopolední nemohla se odnikud potvrdit. Večer šel jsem se ženou na nádraží k vlaku jičínskému i boleslavskému, abychom od příjezdčích zvěděli co na pověstech pravdy. Hned při vstupu na nádraží volal mne přednost pan A. Beneš, abych šel si přečíst první český telegram

úřední, který před chvílí došel. Zpráva telefonní zněla: Dnes v 11 hodin dopoledne prohlášen byl československý stát. Nařizují ihned sundati znaky bývalého Rakouska. Zásilký do Vídně a Německa budtež zadrženy a oznámeny Národnímu výboru v Praze. Provoz necht' vede se nerušeně dále. Ať

žije Československý stát! Dr. Zahradníček. Tímto ovšem pověst byla nejlépe potvrzena. Radost zmocnila se všech, kdož na nádraží byli. Když přijel vlak od Boleslavi, měli konduktéři již „Večerník“ Práva lidu, kde také zpráva byla potvrzena. Časné ráno byla zpráva již po celém městě a hned zrána vyvě-

XXXVII. ročník.

V Jičíně, dne 2. listopadu 1918.

11. číslo.

JIČÍNSKÉ NOVINY

Neodvislý list svobodomyšlný.

Vychází 1. a 11. neděle v měsíci.
Předplatí se na rok 7 korun. — Eukopují se novinami a zabavují. — Jednotlivá čísla prodávají se po 80 hal. — Inseráty platí se předem. — Předplatné a inserátové jsou zahrnuty v Jičíně. — Odběratelům přeskává sepsáním a vracou se časopisem.

Číslo podléhá spočítání 112.000

Národní výbor ujal se správy československého státu.

Správa československého státu v rukou Národního výboru.

Lide československý!

Tvůj odvážný ses stal se skutkem. Stát československý vstoupil do svého dne v řadu samostatných kulturních států světa. Národní výbor našeho národa, veškerou lidu československého, přejal jako jediný oprávněný a odpovědný činitel do svých rukou správu Tvoje země.

Lide československý, vše co podléhá, podnikáš od tohoto okamžiku jako nový, svobodný člen velké rodiny samostatných svobodných národů.

Novými členy v těchto chvílích sahají se nové a bohaté dějiny Tvoje.

Neklamte očekávání celého kulturního světa, který se těší na nové vzpomínky Tvoje slavných dějin, jež vyveřejní v neustálé výkony československých legií na západním bojišti a v Sibiři. Celý svět sleduje Tvoje kroky do nového života, Tvojí vstup do země zaslíbené. Zachovej šit šitý, jako je zachoval Tvoje národní vojsko: československá legie. Nezapomínej národní káň. Buď si stále vědom, že jsi občanem nového státu nejen se všemi právy, nýbrž i povinnostmi.

Na pobátku velkého díla ukládá Ti Národní výbor, ode dneška Tvoje vláda, aby tvé chování a Tvoje radost byly důstojné veliké chvíle nynější. Naši osvoboditelé Masaryk a Wilson, nesmějí být zklamáni ve svém přesvědčení, že dobývají svobody lidu, který dovede sám sobě vládnout. Ani jediným rukojmím činem nesmějí být akce vynětí volné občanky, nýbrž jsi Váš nesmí se dopustit něčeho, co by mohlo vřáskati stla za čisté jméno národa! Každý z Vás musí bevyhradit letitý věk, o jiném z Vás svobody osobní i majetku soukromého nesmí být dotčeno.

Tisíc nesmrtelných na Chemin des Dames.

Z 50 tisíc československých legionářů zbyl na Chemin des Dames — jeden tisíc.

Na Chemin des Dames, kotora k boji, padesát tisíc jich stoji.
Na Chemin des Dames, kde granáty ve spoušti kopou a jam rozryla země se boji, kde bílí bitvy sejdějí žijí — kile tam vysoký praporek vlt červenobílý!
To boji jsou a Podlipka, od Šumavy, z pod Brd a Pisecka, od Škavy, to „Pravěk česka“ a „Hradecké děti“, bratři hodi i balobrádi.
—
Ti všichni přilili sem se práva národů, rovnost a svoboda, životy křísí.
—
Tak začíná velký zpěv, jež poslali nám přátelé naši z Francie, oslavu zpěv na hrdinství

Podrobně se bezvýhradně rozkazu Národního výboru.

V Praze, dne 28. října 1918.

Za národní výbor československý:

Dr. Fr. Soukup, v. r. Ant. Švehla, v. r. Jiří Stříbrný, v. r. JUDr. Al. Rašín, v. r.

Zákon

vydaný Národním výborem 28. října 1918.

Samostatný stát československý vstoupil v život. Aby zachována byla souvislost domovního řádu právního se stavem novým, aby neustaly amatky a npraven byl nerušený přechod k novému státnímu životu, Národní výbor jmenem československého národa, jako vykonavatel státní svrchovanosti, ustanovuje:

Článek I. Státní formu československého státu určí Národní shromáždění s československou Národní radou v Paříži jako organové jednotné vůle národa.

Než se tak stane, vykonává státní svrchovanost uvnitř státu Národní výbor.

Článek II. Veškeré domovní zřízení i říší zákony a zřízení zřizují prostředím v platnosti.

Článek III. Všecky úřady samosprávy, státní a župní, datary státní, zemské, okresní, župní a obecni jsou podřízeny Národnímu výboru. Prozatím dluží a jednají dle zákonů a zřízení dosud platných.

Článek IV. Zákon tento nabývá platnosti dnešním dnem.

Článek V. Předsezení Národního výboru se uskldá, aby tento zákon provedlo.

Dáno v Praze, dne 28. října 1918.

Ant. Švehla, v. r. Dr. Al. Rašín, v. r. Jiří Stříbrný, v. r. Dr. Fr. Soukup, v. r. Dr. Vávro Šrobár, v. r.

Zahraniční ministr dr. E. Beneš československému lidu.

Bratři!

V důstojném klidu očekávejte příchod příchůdů!

A dbejte toho pilně, aby v neodvážný stát vešel náš lid nepodpořeným bludem a neudržimováním bladem! Milujte se a podporujte proto navzájem! Dnes není doba vlasteneckých trání, nýbrž doba vlasteneckých činů!

Bída tím, kteří by ještě teď chtěli lhostřiti, kteří by svým pokrevencům prodávali draho potraviny, šat, obuv, topivo a jiné potřeby! Ty budeš přisáhl soudit nejen přitomnost, ale i budoucnost!

Kdo bratru svému nepomáhá v těchto těžkých chvílích, ten není československým, ale přiletem našich nepřátel! Toho hrdlo paměť! Věste že co činite nyní, o tom mluviti budou ještě věky! Máj pozdrav všem bratrům a opětovná prosba: Milujte se a podporujte navzájem!

Eduard Beneš.

Jičín pozdravuje neodvislý československý stát.

Dne 28. září 1918 státní národy alejím písemu zapsali v paměti náš jako národní svatek. Je to velký, slavný den národa českého, když po stoleté porobě dorvěděli jsme se, že hodina vysvobození se blíží, že takřka již udeřila, že pobíhají padati i ty poslední okovy, které ještě do věřejší pouchy myšlenku ná veliký slavný a svobodný československý stát. Dostavili jsme se, že rakousko-uherská vláda nabídl Wilsonovi ve formě její odpovědi svlášení mírové jednání a to se podniká uznání československých práv. Těchto několik slov, o jejichž jasotě jsme vltchli byli náhodně převáděním, ale jímž nikdo ani z největších optimistů ne-

Náhrobní nápis na Chemin des Dames.

Poutníce, donek pozdrav náš milost vlastní na březích Vltaviny a zvlášť tam bratři, my že tuhle mrtví ležíme, čtyřicet tisíc, umřevší rádi v zápasu za svobodu světa, v naději jistě, že svět nezá zahynouti jím ni budoucími.

Nápis na hrobě v Bapaumu.

Zde leží bratři
VÁCLAV OTO,
nadporučík československé legie.

Tvé jméno na štítu
neseme v roděj kraj,
kde v plamen svobody
se proměnil Tvoje krav
a z prachu padlých zde
tam vzrůstá nový ráj.
Tvoje duch nás povede
až v brány Zlaté Prahy;
spi sladce, sladce zde,
nás mladý bratře dráží!

Tvoji vojáci.

Jičín 1914. Polní mše v r. 1914 - před odjezdem 11. pluku na frontu

Jičín 1918.

Foto: A. Brožek

Jičín 1921. Prezident T. G. Masaryk s ministry Benešem a Udržalem.

Foto: A. Brožek

Otcane i občanky svobodu státu československého!

*Rakousko i Uhersko vzdalo se nepříteli a přestalo bojovat. Bojáci se postupně vzdali. Ndo je na dovolené, zůstali již doma.
Český národní výbor ujal se vlády v Praze. Desavadní zátkony a nářezní plati, dokud nebudou vyčlány lepší.
Zachovej květy lidu a pořádek a tím důstojně oslav blavenější dobu našeho národa!*

Výjezd Humburským 28. X. 1918.

*Josef Rypl
starosta*

šeny byly již prapory s městské radnice. V 9 hodin (ráno) na to visely prapory již s 12 domů na náměstí, hloučky lidu stály na náměstí a rokovaly o událostech. ... Ve 2 hodiny počala hrát hudba. Té chvíle vypadalo to v Sobotce jako v neděli odpoledne o slavnosti. Krámy zavěny, se všech domů na hlavních ulicích vlály prapory, zástupy lidu ozdobeny páskami českými i slovanskými procházely se po náměstí a na každém znáti bylo radost a štěstí.

LIBUŇ Kronika obce

Do Libuně dostaly se zprávy o převratu z Jičína a to již ve večerních hodinách dne 28. října. Byly dosti nejasné a teprv druhého dne odpoledne po dojití pražských listů poznali jsme pravý stav věcí. Spontánně utvořil se jakýsi sbor místních činitelů, který ustanovil, aby památná událost oslavila se večer dne 30. října. Oslava bez dlouhých příprav vydařila se znamenitě. Z knižnic přišli k nám spolky a mnoho občanstva. S nimi společně uspořádán průvod k pomníku Markovu. Hudba hrála, vlastenecké písně hlásily. U památníku promluvil říd. učitel Jos. Petrák řeč, v níž vyličil třístaletou porobu Českého národa pode jhem nenáviděných Habsburků a význam jeho osvobození. Když „Sláva“ provolána našim legiím a prof.

Masarykovi a zapěna národní hymna, šlo se průvodem do tělocvičny, která návalu obecnstva sotva stačila.

Hudba, zpěv, recitace vhodných básní — radost na všech tvářích, nadšení ve všech zracích. Když jsme u nás ráno vstávali, pravil jsem ku své ženě: „Cítíš jak se to volně dýchá v tom našem českém státě?“

ÚLIBICE Kronika obce

Zpráva tato se dostala do naší vesnice teprve 29. října. Toho dne se totiž konal pohřeb 19leté dívky Marie Pluhařové, jež zemřela na španělskou chřipku. Účastníci pohřbu si vypravovali, že prý je mír, ale nikdo nevěděl nic určitého. Nelze se ani diviti, že ve svých prostých hlavách na nic jiného nepřipadli, vždyť toto slůvko bylo něčím tak toužebně očekávaným, jež je mělo rázem zbaviti všech těch útrap a starostí. První určitou zprávu přinesl teprve v 11. hod. z Jičína Václav Pánek, strojnický učeň u Fy Knotek a spol., jenž s radostí doma vypravoval, jak v Jičíně shazovali s úřadů rakouské orly, že je prohlášena československá samostatnost a že se připravují ve městě veliké oslavy. Teprve nyní bylo lidem vše jasné a radost s nadšením nebrala konce, takže si nikdo na oslavu tak památného okamžiku v obci ani nevzpomněl. Vše se chystalo od-

poledne do Jičína, kdež se pak konaly průvody městem a tábor lidu. Teprve příští neděli připravena byla oslava národního osvobození v naší obci pro celé okolí. Zdejší rodák Václav Kodýdek, prokurista Agrární banky v Jičíně, jenž byl zvolen též do okresního národního výboru, pozval k nám z Jičína výborného řečníka PhDr. Josefa Čihulu, profesora jičínské reálky. Než kočár s řečníkem přijel, shromáždilo se občanstvo z Oulibic i okolí na křižovatce „u pírámu“ s hudbou. Když řečník přijel, uvítán byl bouřlivým Nazdar! Sestoupil s kočáru, lidé se začali řadit, hudba spustila pochod a průvod se hnul do vsi. Na návsi pak promluvil PhDr. Čihula velmi pěknou řeč o národním osvobození a jeho významu. Večer pak slavnost zakončena tancem v hostinci „u Letošníků“.

SOBČICE Kronika obce

Ve zdejší obci konána slavnost v neděli dne 3. listopadu.

Školní budova byla překrásně vyzdobena chvojím, znaky zemí českých a různými hesly. Podél celé zdi na 1 metr od sebe zastrkány smrčky. Na budovách v celé obci vztyčeny národní prapory.

Slavnost pořádaly všechny místní spolky s obecním zastupitelstvem a místní školní radou. Průvod vyšel ve 2 hodiny odpoledne od hostince Frant. Michla. V čele průvodu jely dva alegorické vozy. Na prvním rozbitém voze, taženém černou krávou, byli 3 invalidi, z nichž jeden nesl na rameni na žerdi černožlutý prapor, který ploužil po zemi. Všichni 3 invalidi byli rozedráná a otrhaní. Celý ten povoz představoval staré rozbité Rakousko. Na druhém čtyřspřežním ověčeném voze jela „Čechie“ s děvčaty v národních krojích a Sokolové drželi prapory.

Za vozy šla kapela, pak školní děti s praporky, dívky jako družičky na to všechny spolky a korporace a pak obecnstvo, všechny ve čtyřřádku. Průvod odhadován přes 1000 účastníků domácích i cizích. V obci nikdo doma nezůstal, každý s radostnou tváří krácel v průvodu. ...

K celému zástupu promluvil s velikým nadšením velice krásnou řeč MUDr. Josef Urban, obvodní lékař z Chomutic a Vratislav Vojtíšek, profesor z Jičína. Oba dva tak vlastenecky úchvatně řečnili, že po 2 hodiny všichni účastníci řečníky poslouchali.

HOŘICE

Kronika města

Není divu, že po příkladech jiných měst uspořádala také omladina našeho města skonalému Rakousku pohřeb, důstojný čin a zásluh bývalé říše o naši vlast. Smutečními oznámeními na veřejných místech byl ohlášen pohřeb na odpoledne 30. října. Průvod seřadil se na městských jatkách a Havlíčkovou třídou kolem politické expozitury přes náměstí a po Borku ubíral se na mrchoviště za sv. Josefem. Pocit, jež vzbuzoval průvod u obecnstva, charakterisují náladu prvních dnů vůbec.

Zprvu při pohledu na obrazy v průvodu nesené padla na diváky nálada tísnivá, pocit ulekutí, ba strachu před následky těchto činů, neboť ještě před několika hodinami mohlo to znamenati pro pořadatele i diváky nedozírnou řadu šibenic, jakých bohužel za války bylo Slovanstvu připraveno Austrii nečítané množství. Teprve po několika vteřinách shostili se diváci mimovolně tísně a propukali v srdečný smích a jásot. V čele průvodu krácel hošík s čemým praporkem, za ním řada dětí čtyřřádkem, pak zástupy jiných a dívek, nad jejichž hlavami nesený dva velké obrazy předposledního a posledního panovníka bývalé říše. Následovali mládenci v cilindru a družička ve smutečních úborech před rakví, nesené na marách osmi vojínů. Na rakvi, zahalené černožlutou látkou, byl v předu veliký plechový znak orla (s poštovního úřadu) po stranách obrazy Habsburků, nahoře květiná a ratolesť. Podle rakve nesli vojíní vysoké třtiny. Za rakví kráčeli v směšných uniformách představitelé rakouské generality a byrokracie (studenti z obch. akademie) a posléz oddíl vojínů, z nichž jeden nesl na šavli lepenkovou tabuli s nápisem „desertéri“.

Nevypsitelná komika průvodu vážně se ubírajícího byla zvyšována fantastickou hudbou, vyluzovanou na houslích, tahací harmonice, bubnech a kuchyňských poklíčkách. Průvod byl sledován sty diváků až na mrchoviště, kdež za „posmrtných“ řečí plných humoru, za zpěvu pohřebních písní a za žalostných zvuků hudby spáleny přinesené pozůstatky, připomínající rozpadlou říši a nemilovaný rod panovnický. Veřejnost celkem přijala vtip omladiny s uspokojením, jako zadostiučinění za loyální a rakousko-vlas-

tenecké oslavy, jež byly pořádány na nátlak úřadů za doby válečné a o nichž do ciziny zaslány vládou zprávy v takovém smyslu, jakoby Čechové pořádali oslavy ze svého podnětu a z přemíry lásky a vděčnosti k rodu panovnickému a říši.

Jediný přednost politické expozitury pořádání průvodu nevládně odsoudil a národním výboru, jenž za jeho přítomnosti konal právě schůzi vytkl, proč to-
muto projevu nebylo zabráněno.

LIBÁŇ

Kronika obce

V úterý 29. října 1918 se konal týdenní a výroční trh. Byl to slunný krásný den. Hned po týdenním trhu rozšířili obchodníci z Turnova zprávu o státním převratu. Bylo hned po výročním trhu. Obecní zřízenec Fr. Procházka začal shazovat s hloučkem pomocníků rakouské odznaky na státních úřadech. Zle však pochopil na berním úřadě a na poště. Přednostové úřadů nechtěli dovolit shodit „orlíky“. Když přišlo několik libáňských občanů s žebříkem svrhnout plechového orla s poštovního úřadu, rozkřikl se na ně přednost: „Co se to opovažujete, kdo vám to dovolil! Víte, co se vám za to může stát!“ Hned běžel k veliteli četnické stanice, ale ten byl bezradný. Teprve když po telefonické urgenci Jičín odpovídal, že schvaluje „očistnou akci“, sletěl s rachotem za jáso-
tu diváků odznak rakouské moci. Přece však bylo v Libáni několik jednotlivců, kteří přijali tento čin s povzdechem.

Ruským a polským zajatcům, kterých bylo asi 60 zaměstnáno v cukrovaru, bylo oznámeno, že jsou svobodní, což přijali s nelíčenou radostí. Brzy odjeli do svých domovů. Jejich strážci, dva němečtí vojáci odjeli se zbraněmi, které nechtěli vydat. Zprávu o konci války a státním převratu uvítali radostně libáňští desertéři, kteří se s neobyčejným štěstím ukrývali v okolí a dělali mnoho starostí místní četnické stanici. Domů se odebrali haličtí a bukovinští uprchlíci, kteří místním občanům vypravovali hrozné zkušenosti ze světové války.

Po odpoledním průvodu s hudbou a po vzletlé řeči dr. Františka Drbohlavy žily hlavně hospody. Zpěv, jáso-
t, křik nebral konce. Co tu bylo vzrušených debat, rad, dohadů, co bude dál, fantastických nápa-

Shazování „orlíčků“ v Jičíně

ďů a zase zpěv, křik a jáso-
t. To vše dnes těžko pochopí ten, kdo neprožil tuto dobu. ...

...Každý libáňský občan si v duchu slíbil, že splní příkaz vlády samostatného státu do posledního písmena. Proto tu státní převrat měl přímo idylický průběh. Ani v pozdější době nebyl klid nikde porušen, až na nepatrné výstřelky rozčileného hloučku, toužícího vybit svou nenávist vůči jednotlivcům, kteří z války těžili. Ale ani zde nebylo násilných činů.

NOVÁ PAKA

Kronika města

Na Packu pro přísnou rakouskou cenzuru málo se vědělo, co se ve světě děje.

Teprv po převratu jsme zvěděli že prof. Butter a strážmistr Hájek byli v „Mafii“ a že pí Röslová v zásilkách švýcarských kraje s nimiž obchoduje, mívala dopisy prof. Masaryka. Ty zaslala dále do Prahy zeťovi Jos. Grohovi.

Asi o 1 1/2 hod. odpoledne zvěděl z telegramu nádražní úředník p. Fail, že je převrat. Hleděl, aby se ta radostná zvěst po městě rozšířila. ... Ráno 29.X. jsme i mrtvým na hřbitově řekli, že je svoboda.

Od Staré Paky bylo slyšet hudbu. U radnice četl Dr. Matys ml. plakát resp. provolání

podepsané mezi jiným Kramářem, Šrobárem. Lidé plakali radostí, smáli se a objímali. Na radnici byla schůze packého „národního výboru“.

Ten den bylo 6 pohřbů, ale bylo veselo.

Ve 2 hod. shromáždil se za Jelínkovými průvod v šestistupech. Jmenovaný p. učitel Rotta napočítal 3 300 lidí v tomto průvodu a jistě ještě tolik jich šlo jinudy na náměstí. Když se šlo kol náměstí, umřel v průvodu pensionovaný okresní úředník Eberle, starý pán, který za války byl 14 dní ve vyšetřovací vazbě, že četl v hostinci noviny, ve kterých byl carův manifest Čechům. Řečnilo se před Pekovou vinárnou. Mluvíli: Dr. Matys st., Butter, Záhejský, Jirutka, P. Široký a Fejkl. Mnoho krásných nadějí bylo v těch řečích radosti, lásky a bratrství.

Krásné ty chvíle nám pomáhaly zapomenout na útrapy válečné. Mnoho nás toho dne spolklo více slz než chleba.

Na packém náměstí sázeny kol sochy Husovy 4 lípy: česká, moravská, slezská a slovenská.

Zatím umlkal boj na frontách, vše za útrap vracelo se domů. Výborně se osvědčilo úřednictvo a radostné je pomyšlení, že celá revoluce byla provedena bez krve. Bylo mnoho starostí se zasnobováním a nezaměstnaností. Ale vše se pomalu upravovalo

a dnes můžeme říci pyšně: „Jsme a budem“. A ti, kteří po létech budou čísti v této kronice, mohou nám, kteří jsme zažili převrat, všim právem závidět krásné a radostné ty chvíle!!

KNĚŽNICE

Kronika obce

Naše ves klidně ráno dne 28. října šla jako obyčejně po své práci. V 10 hodin ráno rozléhal se pokřik jako na poplach: Mír a jsme samostatní! Dvě noviny, na které jsme čekali jako na smilování boží. Ihned odložena všechna práce, tvořily se hloučky a s dychtivostí sledovány zprávy, které událost velevýznamnou uváděly v podrobnostech. Hlavním zpravodajem byl telefon na libušském nádraží. Po potvrzení zpráv těch radostných objednána hudba, utvořen průvod a po přednesení řeči o významu dne a provolání slávy našemu prezidentovi Masarykovi a americkému prezidentovi Wilsonovi spálen prapor černožlutý v ohromné hranici na Vrších na Dolení vsi. ...

Druhý den sejmuty dvouhlavé orly s trafik a zakopány na obecním mrchovišti. Tím pochováno staré, shnilé Rakousko, bohdá už nikdy více nevstane. ...

Od 28. října vlál na škole prapor červenobílý, všechny obrazy a knihy, upomínající bývalou naši porobu a otroctví, odstraněny a spáleny. Druhého dne 29. října mládeži školní slavnostně oznámena událost pro národ náš věkopamátná, i jaký význam má svobodný náš stát.

Po převratu klesala ihned cena všeho zboží i potravin. Ale za krátko ustalovaly se ceny a čekalo se dychtivě, jaký obrat nastane s hadry, jimž se říkalo peníze. ...

Život náš v samostatné československé republice plyne svým překotným spěchem a to-
kem stále vpřed. Tolik událostí, které se seběhnou dnes za týden, jiná léta za rok se nestaly.

**Vojenského koně
předám
do dobrých rukou.**

KÁK je dobrý v běhu i v tahu a pěkného vzhledu. Chodí v sametě i v páru. Ostatní dle dojednání. — Písemné žádosti pod značkou „Doboda“ do 25. t. m. do redakce t. l.

Nlastež se jen hodnověrní držitelé.

Proč vznikl...

Byl to zvláštní den, ten pondělní 28. říjen 1918: lidé v českých zemích se probouzeli ještě jako rakouští občané a usínali už jako příslušníci československého státu. Většina z nich o tom dokonce ani nevěděla, zjistili to až příštího dne, nebo ve dnech dalších. Přesto Češi již neomylně tušili, že takový mimořádný den přijde. Už si ho přáli a byli mu nápomocni. Jejich odklon od Rakouska urychlila a dotvrdila světová válka.

Když František Palacký varoval v roce 1865 Rakousko, že je může zahubit nerozvážený německo-rakouský dualismus opomíjející Slovany, nemohl ještě určitěji pojmenovat státoprávní budoucnost českého národa. Jen to věděl, že tento národ bude žít, i kdyby Rakousko nebylo. Sám si přál, aby k mimorakouskému řešení nedošlo. Místo českého státu viděl ve federalizované habsburské monarchii.

Bylo to přáním i cílem české politiky až do světové války. Někdy se tento program ani příliš hlasitě nevyslovoval, hledaly se více možnosti, jak se uplatnit po boku vídeňské vládní politiky i přímo v ní a získat za to alespoň „drobečky“, které měly ovšem svou hodnotu a význam. Zároveň některé politické proudy nebo aspoň výrazní jedinci v nich začínali uvažovat o mimorakouské existenci českého státu. Uvědomovali si, že ji podmínky může vytvořit jen mezinárodní katastrofa habsburské říše, proto bývala tato alternativa nazývána „katastrofickou“. Myšlenka vyvolávala diskuse i spory. Nebyl by takový stát outsiderem a hříčkou sobeckých velmocí, bez naděje na důstojný život? A přijali by ho i němečtí spoluobčané?

V české národní společnosti vytvořené koncem 19. století do vespělé podoby se však stále zřetelněji šířily opoziční protirakouské pocity. Formovaly je nacionalistické názory, od 80. let živěné národnostními německo-českými rozpory a střety. Svě antirakouství prožívali opoziční Češi

většinou bezproblémově, jejich národní víra byla sebevědomá, zdůrazňovala vlastní sílu a schopnosti. Přesto byla ještě v roce 1914 myšlenka na brzký národní stát považována za iluzi nebo utopii. Když ji na svém květnovém sjezdu vyslovila nevelká státoprávně pokroková strana, dočkala se mlčení i úsměšků.

Vzápětí vypukla světová válka a stvořila i v Rakousku novou situaci. Válečné vítězství mělo Rakousko proměnit v německé Rakousko a začlenit je do rozmáchlé německé střední Evropy. Ztrácely se české naděje na jeho další demokratizaci a na státoprávní proměny dbající národnostní skladby říše. Válečná porážka Rakousko-Uherska mohla zase přinést nebezpečný rozvrat a novou autoritativní moc.

Východisko se hledalo v samostatném státu. Koncepti formuloval T. G. Masaryk, který definitivně přestal Rakousko-Uhersko důvěřovat. Přicházející velkou válku chápal jako souboj imperiálních říší, i jako zápas demokracie a teokracie. V budoucí demokratické Evropě mělo být místo i pro demokratické Československo. Masaryk vyvolal proti habsburské monarchii zahraniční odboj, v němž měl hlavní druhy v mladém Čechovi Edvardu Benešovi a ve stejném mladém Slovákovi Milanu Rastislavu Štefánikovi. Tisíce dalších souvěrců našel ve vojácích-legionářích bojujících na válečných polích za stát, který zatím nebyl.

Projekt československého státu potřeboval národní souhlas a mezinárodní uznání. O první se nechtěně starala válka, která nečekanou délkou a brutalitou decimovala fronty i zázemí a vtiskla vládní moci v Rakousku a Uhrách aroganci a represivní způsoby. V dohodě se zahraničním odbojem pracoval pro československou státní myšlenku tajný český politický výbor zvaný později mafii. Mezinárodní podmínky závisely na vztahu západních velmocí k habsburské říši. Na jaře 1918 se zvláště Francie loučila s nadějí, že se v tajných jednáních podaří dostat Rakousko-Uhersko ze svazku s Německem a tím z války. V té době už byla na Západě autorita česko-

slovenského odboje značná, zasloužily se o ni výkony československých legií v Rusku, Francii a pak i v Itálii.

Zcela novým prvkem v českém státoprávním myšlení byla proměna koncepce českého státu ve stát československý. Vyplynula z dosavadní kulturní vzájemnosti Čechů a Slováků, kterou mnozí považovali i za výraz a důkaz národní jednoty, a z potřeb samostatný stát zvětšit a zároveň posílit jeho slovanskou složku. Také vůle a cit tu měly slovo, a samozřejmě působily žádosti a souhlas slovenských mluvčích společný stát zřídít. V českých zemích uzrála ovšem jeho idea mnohem rychleji než na Slovensku. Důvod byl v nelehkém probuzení slovenského národního a politického života. Po dlouhá desetiletí ho tísnil vládní maddarizační tlak, za války ho ještě spoutala všemoc militarismu. Její vítězství hrozilo slovenskému národu téměř nebytím.

Válka přinutila slovenské politiky k pasivitě, k přecházení vichřic, které měly přejít a po nichž by se teprve odpovídalo na otázku „co dělat?“. Na vlastní stát nikdo nemyslel. Dlouho udržované přání po autonomii v rámci Uher se ukázalo jako zcela liché. Od jara 1918 se slovenská politika orientovala na společný česko-slovenský stát, i když k jeho vzniku ani teď nemohla a nedokázala pracovat příliš aktivně. Její problémy se téměř nezmenšily ani poté, co koncem října 1918 Československo oficiálně vzniklo.

Proklamace státu ještě neznamenala jeho reálné vytvoření. V Československu se měly spojit části nesusoudě historicky, civilizačně, hospodářsky, národnostně. Vybudovat z nich organický celek bylo obtížné a náročné. Sjednocujícím základem měl být demokratický systém. Budování žádalo především čas. Československo ho nedostalo. Ve střední Evropě pádí nové dějiny až přerovně. Času je tu vůbec prozatím málo.

Prof. PhDr. Robert Kvaček CSc.
profesor FFUK Praha

Pomníky padlým v 1. světové válce v okrese Jičín

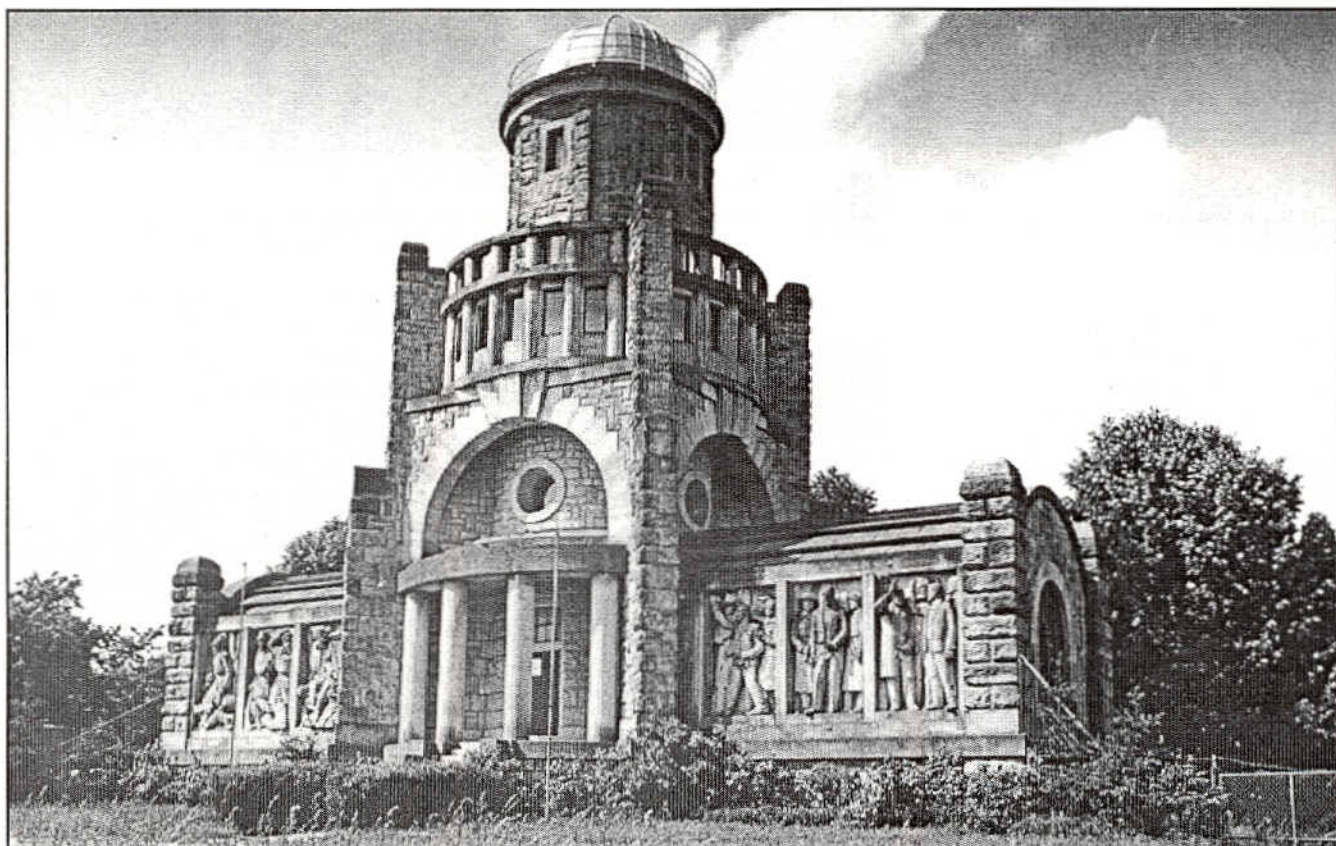
My dali život, vy dejte práci...

Kolik drahé krve bylo vylito na všech bojištích světových, kolik lidí se nevrátilo do svých domovů, kolik z nich spí věčný sen na neznámých místech, kde ani nejbližší příbuzní nemohou jejich hroby navštívit? Jen vzpomínky zalétají k těmto vzdáleným hrobům, z nichž mnohé jsou již snad se zemí srovnány.

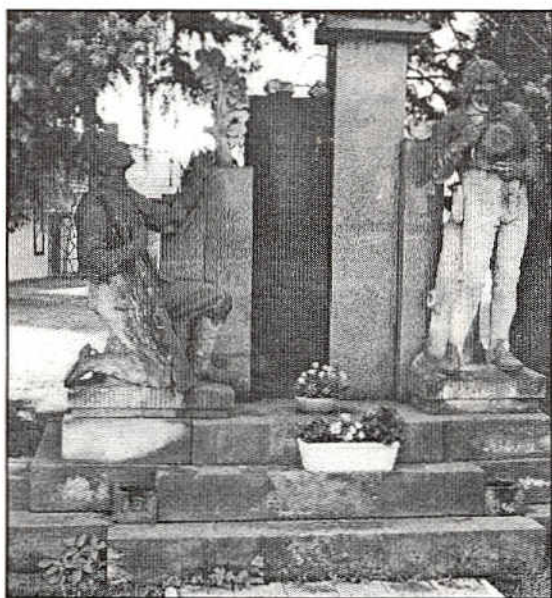
Kronika města
Železnice

Pomníky a pamětní desky padlým z 1. sv. války nalezneme ve většině měst a obcí našeho okresu. Někde zůstávají skryty na okraji vesnice či na křižovatce, mnohde jsou však prvkem téměř dominantním.

Předkládané fotografie těchto pomníků nejsou ve velké většině technicky dokonalé. Domníváme se však, že i méně zdařilé snímky přináší spolu s nápisy a počty padlých a nezvěstných informace natolik závažné, že stojí za zveřejnění.

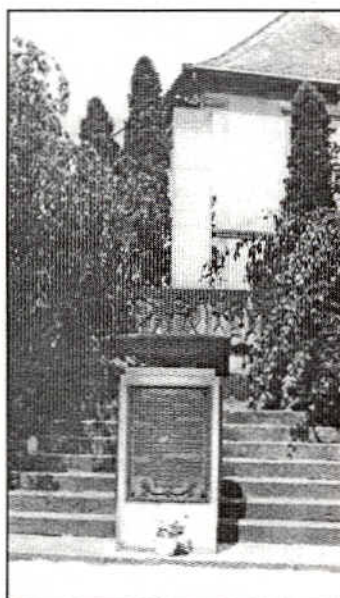
HOŘICE. Věž samostatnosti. Z 813 jmen vojáků padlých v 1. svět. válce v hořickém okrese je přímo z Hořic 135 mužů. „Dokud podstavec nebude porušen, ani věž se nezříjí - dokud svorní budeme, těžce vydané svobody neztratíme!“

CHOLENICE

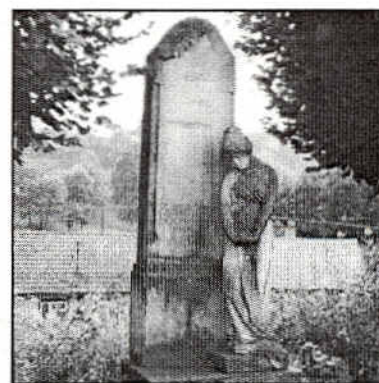
„1914 - 1918 My dali životy, vy dejte lásku“

15 mužů.

LIBUŇ

„Oběti 1. sv. války, Zborov, Vousiers“

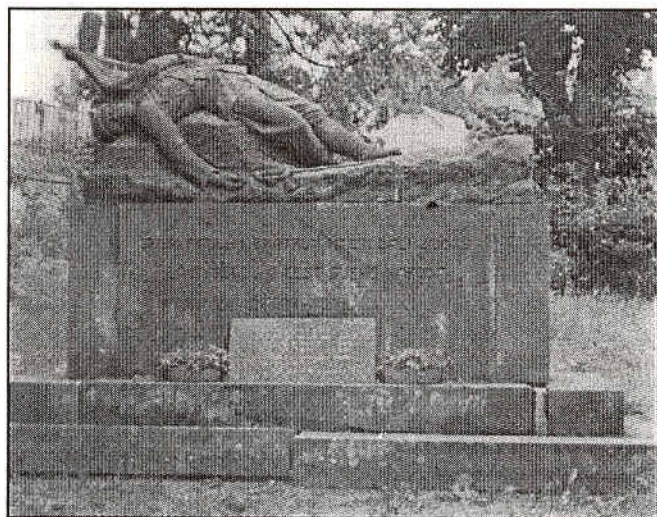
ZÁHUBY

6 mužů.

„Pamatce hrdinům padlým za volnost vlasti 1914 - 1918“

Vy, kteří i hroby máte v dálné zemi, kde pro vlast svou jste padli v boji, budete vzpomínání věky všemi, že zmírali jste pro vlast svoji.

Vás bude vzpomínati každý vděčně, že z poroby jste vymanili zem českou! Budete žít takto věčně, neb svobodu jste vydobili.

BĚCHARY 32 mužů.
„Svým padlým bratrům, kteří dali životy za svobodu a čest svého národa 1914 - 1918“

VRBICE
„Za lež a násilí museli jsme klásti život svůj.
Padlým hrdinům rodná obec 1914 - 1918“

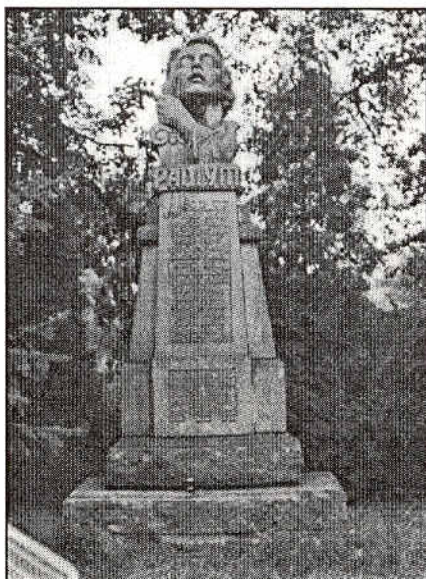
OSEK 10 mužů.
„Na věčnou paměť obětem světové války
obce Oseka 1914 - 1918“

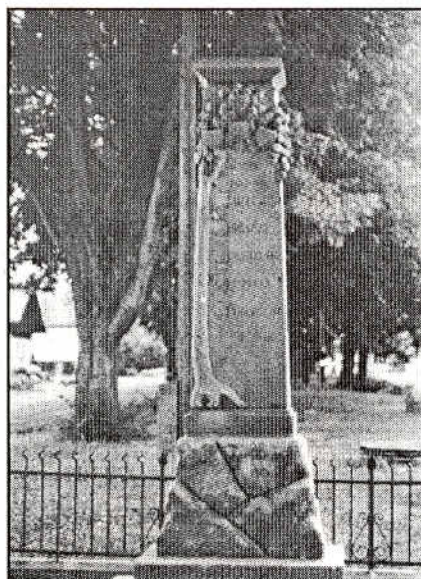
ŠÁROVCOVA LHOTA 10 mužů.
„Nehynoucí památce.
Naším padlým 1914 - 1918“

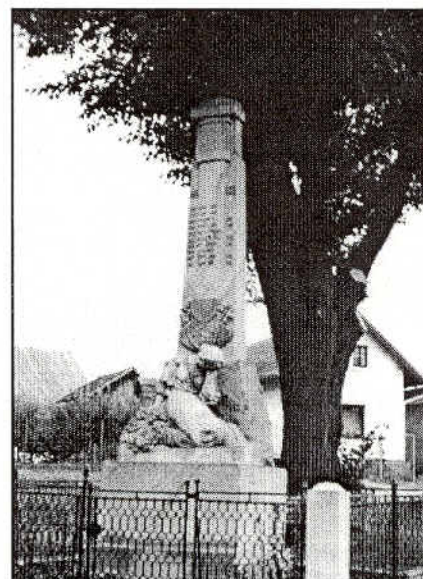
STARÁ PAKA 53 mužů.
„Hrobům v dáli. 1914 - 1918. Družina čsl.
invalidů ve Staré Pace“.

SLAVHOSTICE 21 mužů.
„Padlým 1914 - 1919“

NOVÉ SMRKOVICE 5 mužů.
„Hrobům v dáli 1914 - 1918“

CHOTEČ 10 mužů.
„1914 - 1918“

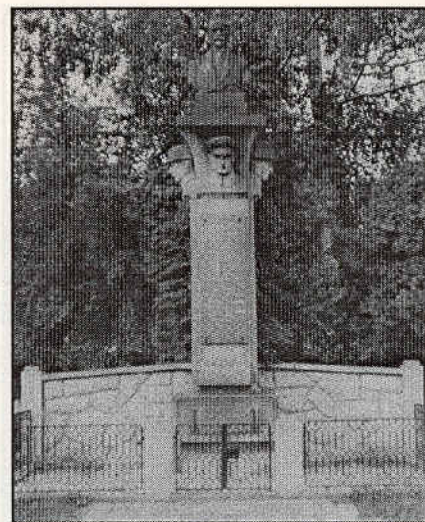
CHLUM

11 mužů.

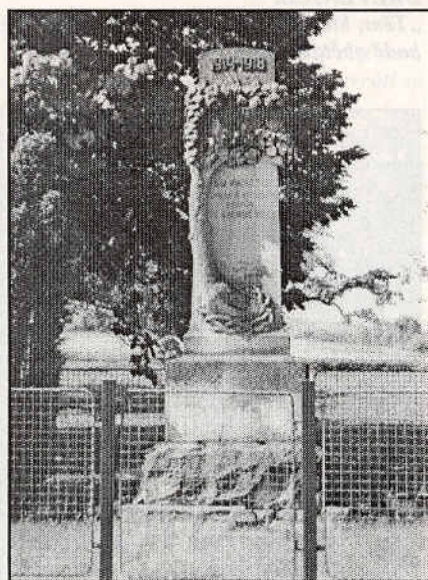
CHOMUTICE

„1914 - 1918“

OBORA

16 mužů.

BRODEK

24 mužů.

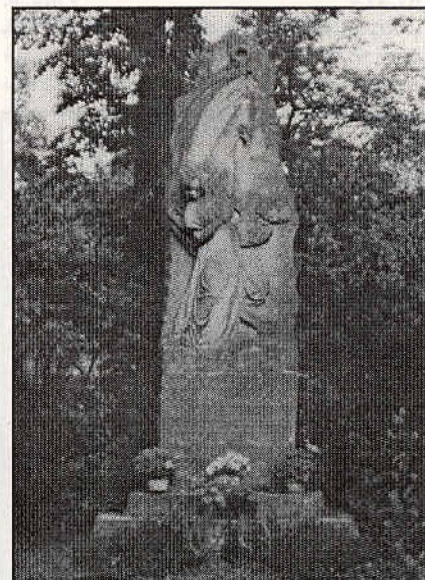
„Ku památce padlým a zemřelým vojákům ve světové válce věnují místní spolky pokrokové.“

DOBRÁ VODA

7 mužů.

„Věřím i já Bohu, že po přijetí vichřice hněvu, vlada věcí Tvých k Tobě se navrátí, ó lidé český. Padlým hrdinům.“ Společný s 2. sv. válkou

KACÁKOVA LHOTA - NÁCHODSKO

15 mužů.

„Vlast svobodná Vás hrdinové mrtví zdraví, kteří v dále za ni jste bojovali“

BUDČEVĚVES

7 mužů.

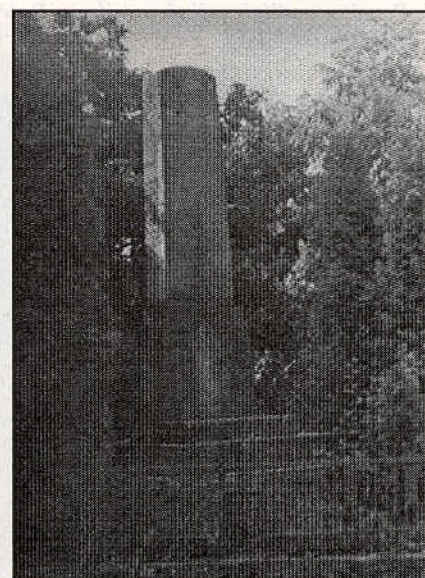
„V upomínku na odboj národa československého 1914 - 1918“

BATÍN

7 mužů.

„Památce padlých vojáků z Batína 1914 - 1918“. „Spěte sladce v dálné cizině“

ROBOUSY

24 mužů.

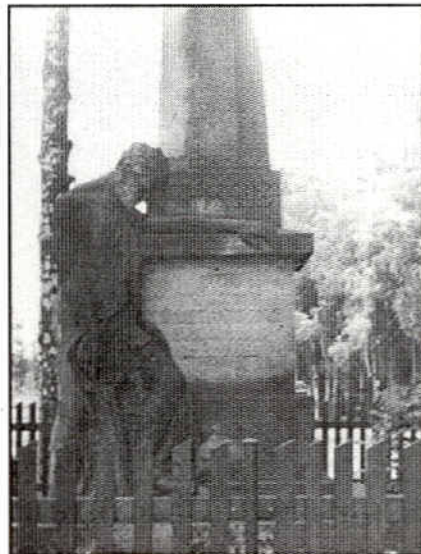
„My dali život, vy dejte práci. Máme jeden cíl. 1914 - 1918“

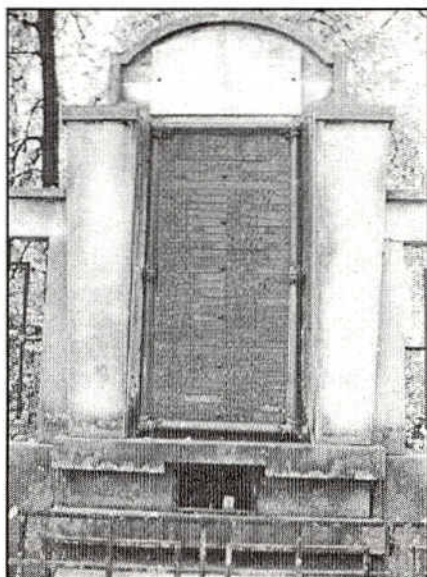
BLATA 9 mužů.
„Útrpením ku svobodě 1914 - 1918. Těm, kteří se nedožili“

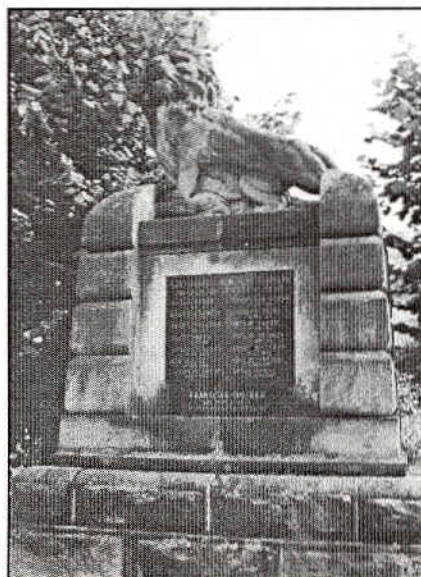
OSTROMĚŘ 18 mužů.
Obnoveno roku 1946 po zničení za okupace a poté 1991 po zničení za totality.

DŘEVĚNICE.
„Těm, kteří žijí i štěstí svých rodin svobodě obětovali“

KOPIDLNO 58 mužů.
„Památce padlých vojáků ve válce světové 1914 - 1918“

VRŠCE 14 mužů.
„Padlým a následkem války zemřelým vojákům z Vrščů. 1914 - 1918“

PECKA 53 mužů.
„1914 - 1918. Těm, kteří životy a štěstí svých rodin svobodě naší vlasti obětovali“.

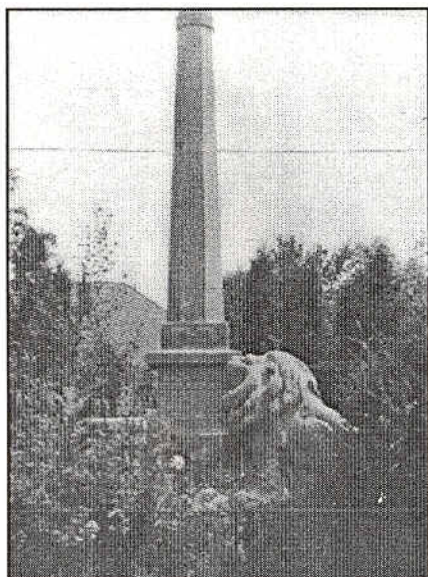
BAŠNICE 11 mužů.
„Památce občanů ve světové válce padlých 1914 - 1918“

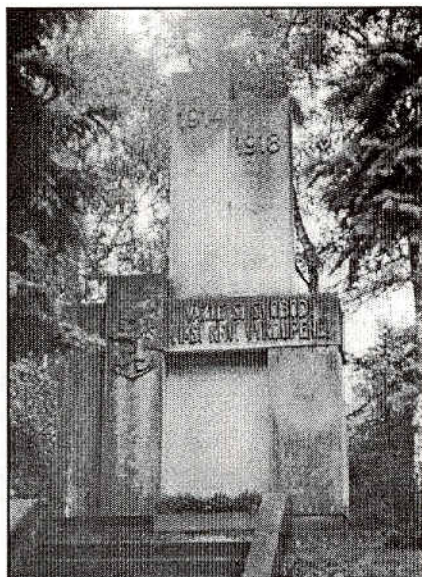
UHLÍŘE
„Svým padlým hrdinům 1914 - 1918 věnují občané z Uhlířů“

SEDLIŠTĚ 12 mužů.
„Hrobům v dáli“

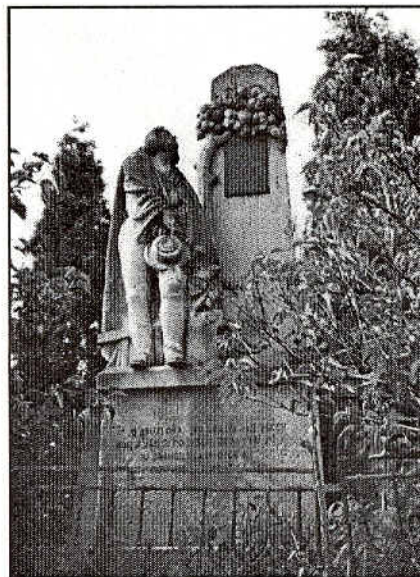
SOBČICE

„Teď v dále spí, buď lehká jim ta cizí zem,
nás bolí jejich konec tklivý, neb nevrátí se
víc již sem na krásné naše nivy“

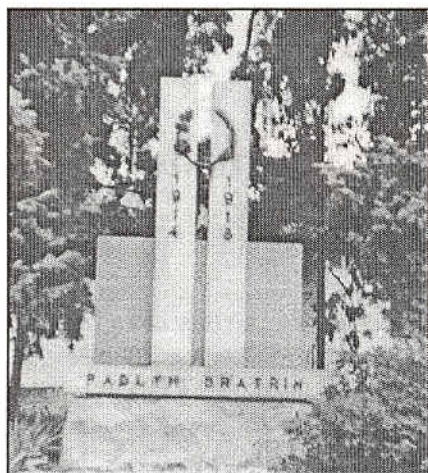
BOHÁŇKA

18 mužů.

„Važte si svobody naší krvi vykoupené“.
„Nezapomenutelným občanům věnují ro-
dáci a přátelé“

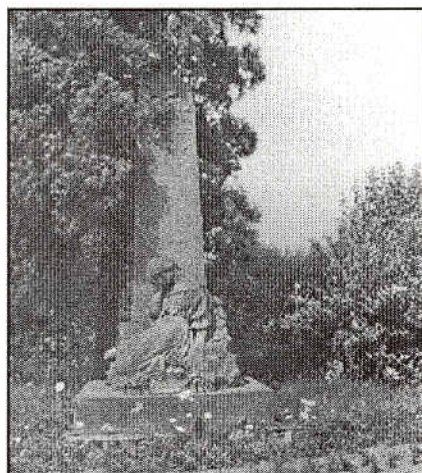

ZBOŽÍ „O druzi drazí, vy bratři nás všech,
kdo z vás si pomyslí, že neuzří již Čech tu
drahou vlast, otce, matičku neb děti volají-
cí: „Vrat' se tatíčku.“

STARÉ SMRKOVICE

25 mužů.

„Padlým bratřím 1914-1918“

SOBĚRAZ

10 mužů.

„Hrobům v dále. Soběraz svým.“

OSTROV

4 muži.

„Památce za vlast padlým hrdinům“

ŽITĚTÍN

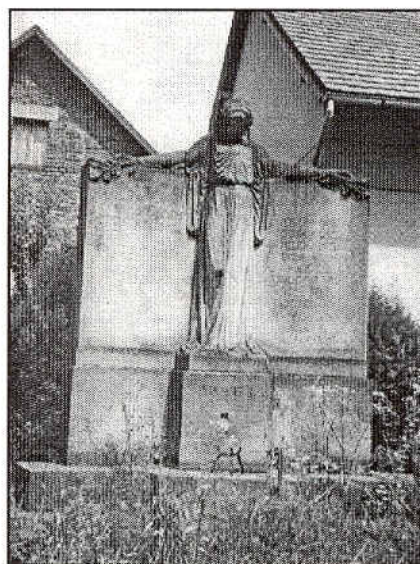
10 mužů.

„Památce padlých za svobodu 1914 - 1918“
společně s 2. sv. válkou

ÚJEZD POD TROSKAMI

13 mužů.

„Mrtvým ku věčné paměti, živým pro po-
silu“

KOZOJEDY

11 mužů.

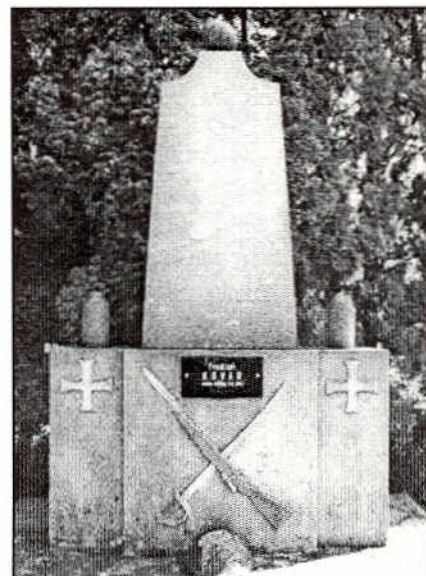
„Vy dali jste životy za čest a svobodu svého ná-
roda, my budeme z těžké příčiny žít a pracovat.“

NEPŘÍVĚC 6 mužů.
„Věčné památce obětí světové války 1914 - 1918 z katastrální obce Nepřívěc postavili občané z Nepřívěce, Stěblovic a Vesce r. 1921“

RYTÍŘOVA LHOTA 16 mužů.
„Utrpením k svobodě. Památce vojínům padlým 1914-1918 kat. obce Lhota Rytířova“

HORNÍ ROKYTŇANY 7 mužů.
„Za svobodu a naši vlast padl mladý život váš. Památku zničit na vás chtěla v okupaci nacistická brutalita. Společně s 2. sv. válkou“

PSINICE 15 mužů.
„Hrobům v dáli 1914 - 1918“

KŘEŠICE 13 mužů.
„Památce padlým 1914 - 1918“

HRDOŇOVICE
„Těm, kteří se nedožili“. Jména nečitelná

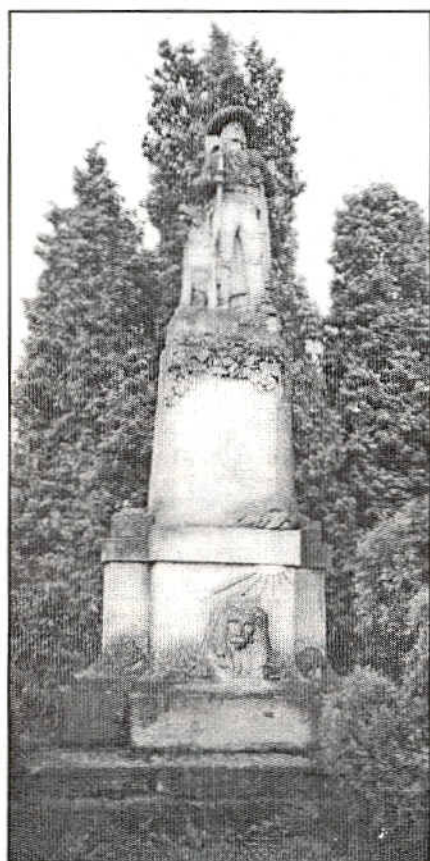
DĚTENICE 21 mužů.
„Památce padlých 1914 - 1918“

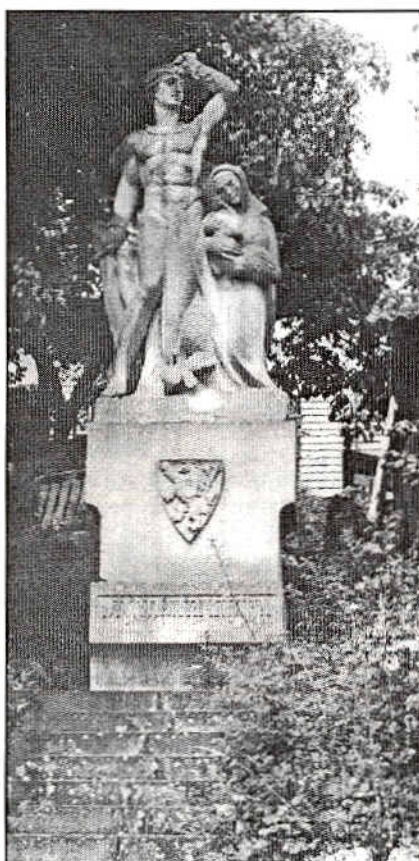
HOLOVOUSY 39 mužů.
„Obětím válek 1914 - 1918, 1939 - 1945“

SBĚŘ 15 mužů.
„Těm, kteří se nevrátili“

ČEŠOV 14 mužů.
„Kožino, tys dal život za práva našich předků. Vy rekové, za svobodu naší drahé vlasti“

PODHORNÍ ÚJEZD
„Za činy živých i mrtvých nám spravedlnost vrací vlast“

KBELNICE 19 mužů.
„Památce minulým, pro paměť budoucím. Padlým občanům ve světové válce 1914 - 1918.“

BAŠNICE 11 mužů
„Památce občanů ve světové válce padlých 1914 - 1918“

BĚCHARY 32 mužů
„Svým padlým bratrům, kteří dali život za svobodu a čest svého národa 1914 - 1918“

BRTEV 17 mužů
„Věčné památce obětem světové války 1914 - 1918“

BŘÍŠŤANY 10 mužů
„Padlým synům vlasti“

DOLNÍ ČERNŮTKY
„Nezapomínejme těch, kteří za svobodu život položili“

DOLNÍ NOVÁ VES
„Věřím Já Bohu, že po přejití vichřice hněvu hříchy našimi na hlavy naše uvedeného vlada věci tvých se k tobě navrátí lidé český!“

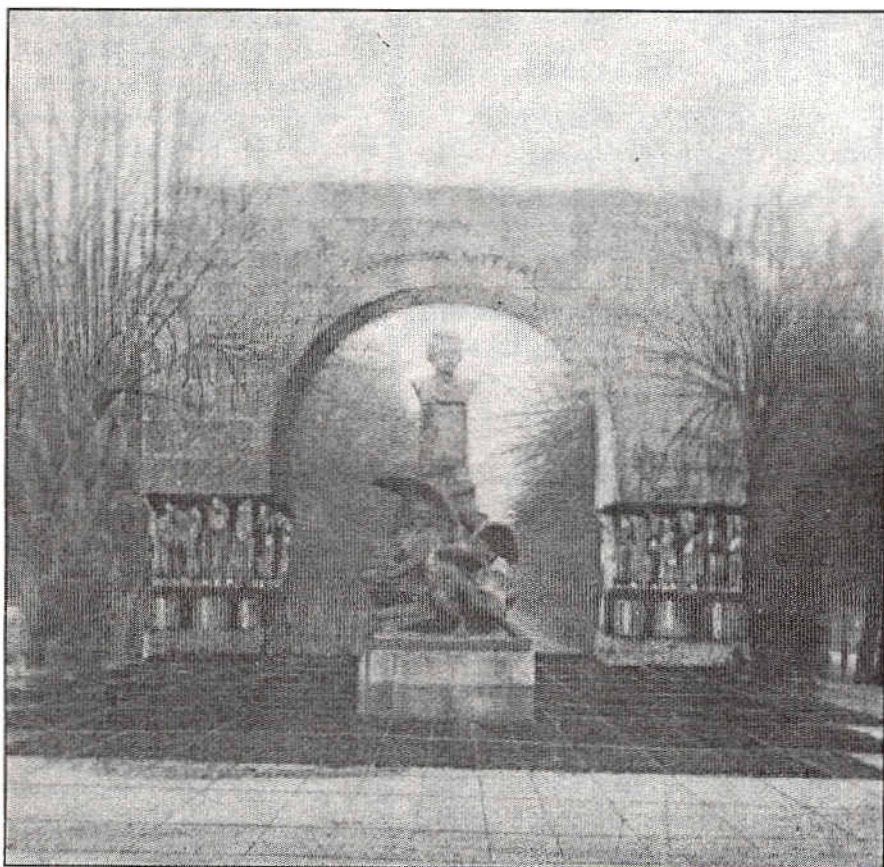
HOLÍN
„Na památku obětem světové války LP 1914 - 1918“

HORNÍ NOVÁ VES 28 mužů

JIČÍNĚVES 12 mužů
„Památce padlým synům, kteří se nedočkali sladké svobody věnuje jejich otčina“

KŘELINA 11 mužů
„Památce padlých“

LIBĚŠICE 10 mužů
„Obětem první světové války“

Nerealizovaný návrh pomníku padlým v Jičíně

LÍSKOVICE 12 mužů

„Padlým bratrům ve světové válce v upomínku věnují sdružené spolky v Liskovicích r. 1929“

LUKAVEC 21 mužů

„Obětím světové války. Dnes vděčně do dálky vám kyne ta drahá volná česká zem a na vroucí srdce vine a žehná všem“

MARKVARTICE 17 mužů

„Naším padlým hrdinům 1914 - 1918“

MLÁZOVICE 33 mužů

„Pravda vítězí“

PAŘEZSKÁ LHOTA 7 mužů

„Padlým 1914 - 1918“

PŘÍCHOV 10 mužů

„Hrobům v dále 1914 - 1918. My dali život“

RAŠÍN 9 mužů

„Památce padlých věnují spoluobčané“

ROŠKOPOV 18 mužů**SAMŠINA 6 mužů**

„Na paměť obětím světové války 1914 - 1918“

SLATINY 15 mužů

„Památce padlých 1914 - 1918“

SOBOTKA 46 mužů

STARÉ HRADY 10 mužů „1914 - 1918“

STŘEVAČ 17 mužů

„Padlým 1914 - 1918“

STŘÍBRNICE 18 mužů

„My dali život, vy dejte práci“

SUKORADY 14 mužů

„Památce padlých vojáků 1914 - 1918“

SYLVÁRŮV ÚJEZD 11 mužů

„Hrobům v dále 1914 - 1918“

TŘEBOVĚTICE 20 mužů

„Památce občanům padlým a zemřelým ve světové válce“

ÚBISLAVICE 32 mužů

„Spěte drazí, spěte v dále,
kde jste stáli, kde jste spali.
Na Vás často vzpomíná
Vaše celá otčina“

ÚDRNICE

„Věnováno ku věčné paměti ve světové válce padlým vojinům u Oudrnice a Lhoty Oudrnické“

Muzejní noviny vydává Okresní muzeum a galerie v Jičíně. Redakce: knihovna OMaG, Valdštejnovo nám. 1, 506 11 Jičín, tel.: 0433/222 04.

Výběr textů: J. Holá, J. Kořínková. Fotografie: B. Jelínková, J. Kořínková. K tisku připravila: J. Holá.

Sazba a tisk: Tiskárna Novotný, Modřišice 77, 511 01 Turnov.

**Východočeská
plynárenská, a. s.**

Naděje pro přírodu

závod Jičín 506 01, Husova 820
tel.: 0433/538096, fax: 0433/228 13

K STYL JIČÍN

NABÍZÍ: dámské, pánské,
dívčí, jinošské a dětské oděvy
kožené zboží a klobouky.
Provádíme zakázkové šití, opravy
a úpravy i domovních oděvů.

VALDŠTEJNOVO NÁM.
50601 JIČÍN
Tel. 0433 21652

MAVE JIČÍN
a.s.

SE SÍDLEM V SOBĚRAZI, 507 13 ŽELEZNICE

vyrábí a dodává:

chovné kuřice • olepice • vejce
jatečné vepře • celata • organická
hnojiva

tel.: 0433/22876-7, fax: 0433/22872

Sklopisek Střeleč Eximes a.s.
507 45 Mladějov v Čechách
tel.: 0433-576700
fax: 0433-576 126, 0433-576 706

**VÝROBCE KVALITNÍCH
SKLÁŘSKÝCH PÍSKŮ
MOKRÝCH I SUŠENÝCH**

TiP na prima nákup.
Palackého 67, Jičín

**Tapety, Papír,
Tužky, Pera,
Tašky, Penály**

a další zboží v prodejně Papír;
tel.: 0433/23060

**KNIHKUPECTVÍ
* U PAŠKŮ ***

Valdštejnovo nám. 61, 506 01 Jičín
zajišťuje prodej beletrie, naučné
a dětské literatury, časopisů,
magnetofonových kazet, reprodukcí
obrazů, grafik a uměleckých děl, všech
druhů papírenského zboží, psacích
a kreslicích potřeb, pohlednic.

Tel.: 0433/22267

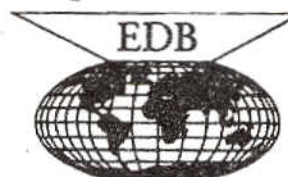
**SILNICE A.S.
JIČÍN**

Hradecká 415, 506 33 Jičín

tel.: 0433/538055, fax: 0433/226 97

**DODAVATEL SILNIČNÍCH
A INŽENÝRSKÝCH STAVEB**

Evropská databanka

**EDB - Servisní telefon
0433/185**

KENTO
179 8433/239 41, 220 33
KONCEPCIONÁŘSKÁ 812
JIČÍN
506 01

AVIA
LEASING • PRODEJ • SERVIS
LITZ

PRODEJNY ND
• JIČÍN - 0433/257 86
• HEŘAL - 047/61 48 11
• HAVL. BROD - 0451/231 21 kl. 207

HUK SERVICE

Firma HOŠEK - Jičín

Vás srdečně zve k nákupu

levného textilu

do svých prodejen v Jičíně
a Hořicích

Adresy prodejen:

Jičín, Palackého 60 (naproti gymnáziu)
Jičín, Dělnická 225 (u vlakového nádraží)
Hořice, Husova 35

Automatizační
regulační
a informační systémy

**Automatizace v průmyslu
Regulace topení a klimatizace
Informační dispečerská centra
Systémy rozvaděčové**

Ruská 16, 506 01 Jičín
tel.: 0433/543111, fax: 0433/543200

**STAVTRANS
FLOCK** s.r.o.

KNAUF

SADROKARTONOVÉ SYSTÉMY
MINERALNÍ PODHLEDY
MALTOVÉ SMĚSI STAVEBNÍ CHEMIE
STŘEŠNÍ OKNA VELUX • IZOLACE
VELKOOBCHOD MONTÁŽE

**Poděbradova 134, Jičín-Čejkovice
tel./fax: 0433/237 34**